

Konceptuālais ziņojums
"Par administratīvo reģionu izveidi"

SATURS

Saturs	1
Izmantotie saīsinājumi	2
I. Konceptuālā ziņojuma kopsavilkums	3
II. Situācijas izklāsts	4
III. Administratīvo reģionu funkcijas	5
3.1. Valsts institūciju iesniegtie priekšlikumi	5
3.2. Priekšlikums administratīvo reģionu funkcijām	9
IV. Risinājumi reģionālās pārvaldes modelim	20
V. Administratīvo reģionu finansējums	24
VI. <i>NUTS</i> 2 robežas	29
6.1. Esošais <i>NUTS</i> dalījums un tā pielietojums	29
6.2. Izmaiņas un risinājumi <i>NUTS</i> 2 dalījumam	32
6.3. Laika grafiks <i>NUTS</i> dalījuma izmaiņām	34
VII. Turpmākā rīcība	35

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
ATD	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Autotransporta direkcija"
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
IeM	Iekšlietu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
LAU	Valsts akciju sabiedrība "Latvijas autoceļu uzturētājs".
LM	Labklājības ministrija
LVC	Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts ceļi"
MK	Ministru kabinets
NUTS	Kopēja statistiski teritoriālo vienību klasifikācija
PFIF	Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds
PR	Plānošanas reģioni
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SM	Satiksmes ministrija
TM	Tieslietu ministrija
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VM	Veselības ministrija
ZM	Zemkopības ministrija

I. KONCEPTUĀLĀ ZIŅOJUMA KOPSAVILKUMS

MK 2020.gada 28.janvārī, izskatot informatīvo ziņojumu "Par plānošanas reģionu darbības pilnveidošanu"¹, pieņēma lēmumu, kas paredz EM, FM, IeM, IZM, KM, LM, SM, TM, VM un ZM līdz 2020.gada 1.aprīlim iesniegt VARAM sākotnējos priekšlikumus par to, kādu kompetenci vai uzdevumus ministrija būtu gatava nodot reģionālajam pārvaldes līmenim (PR), norādot finansējuma avotus. Tāpat MK lēma, ka, pamatojoties uz iesniegtajiem sākotnējiem priekšlikumiem, kas var tikt precizēti nozaru politiku plānošanas dokumentu izstrādes procesā, VARAM noteiktā kārtībā jāiesniedz izskatīšanai MK konceptuālais ziņojums par reģionālā pārvaldes līmeņa darbības uzlabošanu un *NUTS* izmaiņām, ietverot tajā izvērtējumu par otrā līmeņa pašvaldību vai uz PR bāzes izveidotu pašvaldību un valsts kopīgu iestādi, vai valsts pārvaldes administratīvo reģionu, vai cita modeļa ieviešanas nepieciešamību, tā iespējamajām kompetencēm un pārvaldības modeļiem.

Ministrijas, pildot MK lēmumu noteiktajā termiņā iesniedza VARAM priekšlikumus par nododamajām kompetencēm, kuras VARAM, uzklusot PR viedokļus, ir izvērtējusi un konceptuālajā ziņojumā sniegusi aprakstu par jēgpilni veicamiem uzdevumiem reģionālajā līmenī.

Saeima, 2020.gada 10.jūnijā, pieņemot Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, tā 4.pantā noteica, ka Latvijā ir šādas administratīvās teritorijas: valstspilsētu pašvaldību teritorijas un novadu pašvaldību teritorijas. Savukārt, šī likuma 14.pantā noteikts, ka valsts un pašvaldību kopīgu funkciju realizēšanai tiek izveidoti Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Vidzemes un Latgales administratīvie reģioni, kuru statusu un darbības nosacījumus regulē atsevišķs likums, kas jāizstrādā līdz 2021.gada 1.janvārim.

Līdz ar to VARAM ir izstrādājusi konceptuālo ziņojumu "Par administratīvo reģionu izveidi", neietverot tajā izvērtējamu par otrā līmeņa pašvaldību izveidošanu, jo likumdevējs nav noteicis šādu pašvaldību izveidi.

Ņemot vērā Saeimas noteikto, ka valsts un pašvaldību kopīgu funkciju realizēšanai ir izveidojami administratīvie reģioni, konceptuālajā ziņojumā tiek piedāvāti šo institūciju izveides un pārvaldības varianti.

Tāpat informatīvajā ziņojumā sniegts izvērtējums par *NUTS* teritorijām un piedāvāti risinājumi to pilnveidei Latvijā *NUTS* 2 līmenī. *NUTS* dalījuma pārskatīšanu nosaka arī deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā MK iecerēto darbību 231. punkts: "*izvērtēsim Latvijas teritorijas iedalījumu iespējamo maiņu statistiski teritoriālo vienību klasifikācijā, lai radītu priekšnoteikumus vienmērīgākai Latvijas reģionu attīstībai*"².

¹ <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40479050>

² Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, 24. lpp. 231. punkts. Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf

II. SITUĀCIJAS IZKLĀSTS

Reģionālajā līmenī no 2006. gada 1. augusta atvasinātas publiskās personas iestādes statusā darbojas pieci PR – Kurzemes PR, Latgales PR, Rīgas PR, Vidzemes PR un Zemgales PR. MK ir noteicis³ PR ietilpstošās pilsētu un novadu administratīvās teritorijas.

Šobrīd būtiskākie izaicinājumi PR darbībā ir:

- PR ir nepietiekams finansējums likumos noteikto uzdevumu izpildei;
- Lai gan nepastāv (institucionāli, tiesiski, juridiski) ierobežojumi piesaistīt pašvaldību finansējumu, šobrīd PR pamatdarbība tiek finansēta tikai no valsts budžeta finansējuma. Vienlaikus lēmēj institūcija ir pašvaldību veidota Attīstības padome. Līdz ar to nav līdzsvars starp finansējumu pamatdarbībai un lēmēj institūciju.
- PR ir atšķirīga darba un lēmumu pieņemšana.

Saeima, 2020. gada 10. jūnijā, pieņemot Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, tā 4. pantā noteica, ka Latvijā ir šādas administratīvās teritorijas: valstspilsētu pašvaldību teritorijas un novadu pašvaldību teritorijas. Savukārt, šī likuma 14. pantā noteikts, ka valsts un pašvaldību kopīgu funkciju realizēšanai tiek izveidoti Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Vidzemes un Latgales administratīvie reģioni, kuru statusu un darbības nosacījumus regulē atsevišķs likums, kas jāizstrādā līdz 2021. gada 1. janvārim. Līdz ar to ir nepieciešams sagatavot priekšlikumu administratīvo reģionu izveidei.

Tāpat ir nepieciešama reģionālā līmeņa institūcijas finanšu, kompetences un teritoriālā pilnveidošana, lai tai būtu aktīva un nozīmīga loma reģionālās attīstības veicināšanā. Neizveidojot administratīvos reģionus kā valsts un pašvaldību iestādi, netiks nodrošināta kopīga platforma valsts un pašvaldību kopīgajam skatījumam reģionālās attīstības jautājumu risināšanai. Saglabājoties PR esošajā statusā ar nepietiekamu finansējumu un kapacitāti, netiks efektīvi ieviesti reģionālās attīstības atbalsta pasākumi, kas nozīmīgi reģiona pašvaldībām un salāgojami ar valsts prioritārajiem pasākumiem.

Vienlaikus, ņemot vērā ievērojamās reģionālās attīstības un sociālekonomiskās atšķirības, kas pastāv starp reģioniem Latvijā, ir nepieciešams pārskatīt esošo *NUTS* dalījumu, kas būtu viens no veidiem līdzsvarotas reģionālās un teritoriju attīstības veicināšanai. ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, kā arī ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodā, visa Latvijas teritorija tiek skatīta kā viens *NUTS* 2 reģions, kas kvalificējas *mazāk attīstīta reģiona* statusam un līdz ar to Latvijai ir pieejama maksimālā atbalsta likme ES fondos. Saskaņā ar *Eurostat* datiem, 2019. gada Latvijas IKP uz vienu iedzīvotāju veidoja 69% no ES–27 valstu vidējā rādītāja; salīdzinoši – 2010. gadā tas bija 53%. Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam tiek prognozēts, ka jau 2024. gadā Latvijas IKP uz vienu iedzīvotāju varētu sasniegt 75% no ES–27 vidējās vērtības⁴. Šāda attīstības scenārija gadījumā Latvija kā viens līdzšinējais *NUTS* 2 reģions varētu jau tuvākajos gados klasificēties kā pārejas reģions, kas nozīmētu potenciālās Kohēzijas politikas aploksnes samazinājumu ES 2028.–2034. gada daudzgadu budžeta ietvaros. Līdz ar to nepieciešams izvērtēt iespēju sadalīt Latviju divos *NUTS* 2 reģionos – potenciāli Rīgas reģionā un pārējā Latvijā. ņemot vērā IKP atšķirības starp Rīgu un pārējo Latviju, pārējā Latvija potenciāli kvalificētos kā *mazāk attīstītais* reģions, nodrošinot lielākas atbalsta iespējas no Kohēzijas politikas. Vienlaikus *NUTS* 2 Rīgas reģions potenciāli atbilstu *pārejas reģiona* vai *vairāk attīstītā reģiona* statusam, saņemot attiecīgi mazāku atbalstu no Kohēzijas politikas. *NUTS* 2 dalījuma Latvijā izmaiņu mērķis ir padarīt reģionus konkurētspējīgākus un veicināt ekonomisko izaugsmi mazāk attīstītajos reģionos, radot tiem papildu iespējas attīstībai caur ES reģionālās politikas instrumentiem.

³ MK 2009. gada 5. maija noteikumi Nr.391 “Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām”.

⁴ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam. Stratēģisko mērķu indikatori [44], 13. lpp.. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

III. ADMINISTRATĪVO REĢIONU FUNKCIJAS

MK 2020.gada 28.janvāra sēdes protokola Nr. 4 32.§ “Informatīvais ziņojums “Par plānošanas reģionu darbības pilnveidošanu”” 3.punkts uzdod EM, FM, IeM, IZM, KM, LM, SM, TM, VM un ZM līdz 2020.gada 1.aprīlim iesniegt VARAM sākotnējos priekšlikumus par to, kādu kompetenci vai uzdevumus ministrija būtu gatava nodot reģionālajam pārvaldes līmenim (PR), norādot finansējuma avotus. Ministriju priekšlikumi izvērtēšanai tika nosūtīti arī PR viedokļa sniegšanai.

Turpmāk konceptuālajā ziņojumā tiks apskatītas ministriju un arī pašvaldību iespējamās funkcijas, kuras VARAM skatījumā saskaņā ar subsidiaritātes principu būtu visefektīvāk veicamas reģionālā līmeņa institūcijā.

3.1. Valsts institūciju iesniegtie priekšlikumi

Priekšlikumi par iespējamām funkcijām vai uzdevumiem tika saņemti no EM, IZM, KM, LM, SM, TM, VM un ZM, kuru apkopojums politikas jomu griezumā skatāms 1.tabulā.

Tāpat priekšlikumus sniedza arī VARAM padotības iestāde – Dabas aizsardzības pārvalde. Ņemot vērā ministriju sniegtos viedokļus, priekšlikumus sagatavoja arī VARAM (skatīt 3.2. nodaļu).

1. tabula. Ministriju priekšlikumi funkciju nodošanai plānošanas reģioniem

Nr. p.k.	Priekšlikums (priekšlikuma sniedzējs)	Finanses (apjoms, avots)
1.	Dzīvnieku veselības politika (ZM): a. Mājas (istabas) dzīvnieku labturības prasību kontrole aizdomu vai sūdzību gadījumos, kā arī suņu apzīmēšanas un reģistrācijas prasību izpildes kontrole; b. Suņa bīstamības novērtēšana.	Priekšlikums par finansējuma paredzēšanu nav sniegts.
2.	Mūžizglītības sistēmas attīstība (IZM): a. Veikt atsevišķus uzdevumus pieaugušo izglītības koordinēšanā (t.sk. pieprasījuma un piedāvājuma noteikšana un salāgošana, pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšana, organizēt finansējuma (ja tiks piešķirti) sadali un uzraudzību pār finanšu līdzekļu izlietojumu u.c.); b. Pieaugušo neformālā izglītība - plānot pieaugušo izglītības pieprasījumu un piedāvājumu.	Konkrēts priekšlikums par finansējuma paredzēšanu nav sniegts. IZM: “Līdz šim pieaugušo izglītības īstenošanai valsts budžetā līdzekļi netika piešķirti. Paredzēts, ka regulējums par valsts finansiālo atbalstu pieaugušo izglītībai stāsies spēkā ne vēlāk kā 2022.gada 31.decembrī.”
3.	Profesionālās izglītības sistēmas attīstība (IZM): Koordinēt darba vidē balstīto mācību īstenošanu, t.sk., nodrošināt izglītības iestāžu un darba devēju savstarpējo sadarbību, apzināt un salāgot darba tirgus vajadzības ar reģionā esošo izglītības piedāvājumu.	Nav sniegts priekšlikums par finansējuma paredzēšanu.
4.	Vispārējās izglītības sistēmas attīstība (IZM): a. Plānot un nodrošināt vispārējās izglītības iestāžu tīkla attīstību sadarbībā ar reģiona un blakus esošajām pašvaldībām, t.sk. plānojot pakāpenisku jaunā mācību satura īstenošanu un profesionālās ievirzes izglītības	Nav sniegts priekšlikums par finansējuma paredzēšanu.

	<p>iestāžu tīkla sakārtošanu. Vidusskolu piedāvājuma koordinēšana, vidusskolas izvēļu grozu plānošana;</p> <p>b. Izglītības metodiskā atbalsta nodrošināšana, t.sk. jaunā kompetencēs balstītā satura ieviešanā, nodrošinātu mācību rezultātu analīzi, kas vērsta uz mācību procesa pilnveidošanu, veicinātu skolu kā mācīšanās organizāciju attīstību, apzinātu un analizētu izglītības iestāžu cilvēkresursu attīstības vajadzības un to plānošanu;</p> <p>c. Speciālās izglītības efektīva nodrošināšana, t.sk., pedagogiski psiholoģiskā atbalsta dienesta darba koordinācija. Reģionālā līmeņa koordinācija būtu nepieciešama, sakārtojot speciālās izglītības iestāžu tīklu, pilnveidojot infrastruktūru un sniedzot nepieciešamo materiāltehnisko nodrošinājumu, nosakot speciālās izglītības vajadzību grozu un nodrošinot mācību līdzekļus un atbalsta pasākumus speciālās izglītības īstenošanai, kā arī atbilstošu atbalsta struktūru izveidei izglītojamo speciālo izglītības vajadzību diagnosticēšanai un atbalsta pasākumu nodrošināšanai;</p> <p>d. Jaunatnes politikas koordinēšana, t.sk. darba ar jaunatni koordinēšana un kopīgo projektu īstenošana.</p>	
5.	<p>Kultūras attīstība (KM):</p> <p>a. Bibliotēku un muzeju akreditācijas procesa organizācija;</p> <p>b. Dziesmu un deju svētku tradīcijas īstenošana;</p> <p>c. Kultūrvēsturisko reģionu savdabības saglabāšanas pārraudzība;</p> <p>d. Valsts kultūrkapitāla fonda un Sabiedrības integrācijas fonda reģionālo programmu īstenošana kā pastāvīgi īstenojamās funkcijas.</p>	<p>KM: “Minēto uzdevumu īstenošanai nepieciešamais finansējums varētu tikt pārdalīts no attiecīgajām valsts budžeta programmām, izņemot kultūrvēsturisko novadu attīstības pārraudzības funkciju, kuras īstenošanai nepieciešams paredzēt papildus finansējums, ņemot vērā, kā tā pēc būtības būs jauna funkcija”.</p>
6.	<p>Kultūras mantojuma saglabāšana (KM):</p> <p>Kultūras pieminekļu uzraudzība</p>	<p>KM: “Minētā uzdevuma īstenošanai nepieciešamais finansējums varētu tikt pārdalīts no attiecīgajām valsts budžeta programmām”.</p>
7.	<p>Sociālā aizsardzība (LM):</p> <p>a. Novērtēt reģionā sniegto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti (tai skaitā atbilstoši Labklājības ministrijas u.c. valsts pārvaldes iestāžu, pašvaldību, fizisku un juridisku personu pieprasījumam, sniegt priekšlikumus to attīstībai un pilnveidei);</p> <p>b. Nodrošināt reģiona teritorijā sniegto sociālo pakalpojumu kvalitātes pārbaudes, sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolus, izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus (daļēja pašvaldību administratīvo lietu komisiju funkciju nodošana).</p>	<p>LM: “Minētā funkcija varētu tikt finansēta no valsts un pašvaldību budžeta noteiktā procentuālā izteiksmē”.</p>

8.	<p>Bērnu un ģimenes politika (TM un LM):</p> <p>a. Vienotas bāriņtiesu prakses un vietējo pašvaldību resursu koordinēšana, jo īpaši šādos jautājumos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bērna sevišķo aizbildņu un līdzgaitnieku iecelšanas koordinēšana, kandidatūru piedāvāšana, pienākumu pildīšana tiesvedībās; • kandidatūru piedāvāšana saskarsmes personas pienākumu pildīšanas atbilstoši tiesas nolēsumam nodrošināšanai; • aizgādņu kandidatūru piedāvāšana, to iecelšanas koordinēšana personām ar ierobežotu rīcībspēju un mantojuma aizgādības nodrošināšana, kad personai ir ierobežota rīcībspēja mantiskajos jautājumos; • mediācijas pakalpojuma koordinēšana primārai vecāku, kā arī bērnu un vecāku, vai citu likumisko pārstāvju domstarpību risināšanai pirmstiesas stadijā; <p>b. Pasākumi, kas izriet no Bērnu tiesību aizsardzības likuma un būtu skatāmi/ diskutējami kopīgi ar Labklājības ministrijas priekšlikumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vardarbībā cietušo bērnu, kā arī varmāku rehabilitācijas koordinēšana; • pašvaldību sadarbības grupu uzraudzība, izskatāmo jautājumu koordinēšana; • pašvaldību savstarpējo norēķinu koordinēšana par nepilngadīgo patvēruma meklētāju ārpusģimenes aprūpi; • ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu saņemšanas koordinēšana, piemērotākā risinājuma meklēšana atbilstoši konkrētā bērna vajadzībām; <p>c. Perspektīvā būtu nepieciešams strādāt pie modeļa, ka bāriņtiesu un sociālo dienestu pakalpojumiem ir noteikts minimālais vienotais pakalpojumu grozs attiecībā uz bērnu interešu aizsardzību un nodrošināšanu. Pakalpojumu pieejamības koordinēšana.</p>	<p>TM: “Uzdevumiem/ kompetencēm nav identificējams finansējuma avots, jo tie ir perspektīvā plānotie uzdevumi/ rīcības, kuras šobrīd netiek īstenotas”.</p> <p>LM: “Minētā funkcija varētu tikt finansēta no valsts budžeta līdzekļiem”.</p>
9.	<p>Tūrisma politika (EM):</p> <p>a. nodrošināt reģiona tūrisma attīstības plānošanu un iesaistīto pušu koordināciju, uzņēmēju, klasteru un profesionālu sadarbības tīklojumu, pašvaldību un citu valsts pārvaldes iestāžu sadarbību;</p> <p>b. plānot publiskās infrastruktūras vajadzības tūrisma attīstībai;</p> <p>c. sadarbībā ar nacionālā līmeņa aģentūru būtīlīdzatbildīgiem, izstrādāt un īstenot reģionālo tūrisma galamērķu zīmolvēdības un tirgvedības stratēģijas, veicināt reģionālā tūrisma pieprasījumu;</p>	<p>EM: “Perspektīvā paredzēt arī nacionālā budžeta finansējumu šo funkciju veikšanai.</p> <p>Plānošanas reģioniem, pilnveidojot to funkcionālo un pārvaldes statusu, attiecīgi veikt esošā vai plānotā finansējuma pārdali no likvidētām pašvaldību vienībām uz plānošanas reģioniem, ievērojot samērīguma principu”.</p>

	d. līdzdarboties Latvijas tūrisma informācijas (tūrisma informācijas punktu, centru un biroju) sistēmas sakārtošanā un uzturēšanā kompetences ietvaros.	
10.	<p>Kriminālsodu politika (resocializācijas pasākumi) (TM):</p> <p>Pārraudzība pār pašvaldību darbu ar dažādām īpašajām iedzīvotāju grupām, t.sk. personām pēc kriminālsoda izpildes beigām. Plānošanas reģioni varētu nodrošināt darbu ar īpašajām mērķa grupām koordinēšanu starp reģiona pašvaldībām un tādejādi veidot vienveidīgāku pieeju visā Latvijā.</p>	<p>TM: “Uzdevumiem/ kompetencēm nav identificējams finansējuma avots, jo tie ir perspektīvā plānotie uzdevumi/ rīcības, kuras šobrīd netiek īstenotas”.</p>
11.	<p>Transporta politika (SM):</p> <p>Jautājumus, kas saistīti ar autoostu regulējumu, noteikt kā plānošanas reģionu funkciju.</p>	<p>SM: “Funkcijas izpildi veikt, izmantojot valsts budžeta programmas 31.00.00 “Sabiedriskais transports” apakšprogrammā 31.08.00 “Transferts plānošanas reģioniem sabiedriskā transporta pakalpojumu funkciju veikšanai” piešķirto finansējumu (t.i., esošā finansējuma ietvaros).</p>
12.	<p>Veselības aprūpe (VM):</p> <p>Sadarbības attīstīšana ar pašvaldībām vai reģionālās pārvaldības līmeņa institūcijām ilglaicīgajā nedziedināmi slimo pacientu veselības aprūpē, kuru ārstēšanā nav nepieciešama intensīva ārstniecība un augsto tehnoloģiju izmantošana, bet kuru aprūpē vajadzīgs pašvaldību atbalsts.</p>	<p>Nav sniegts priekšlikums par finansējuma paredzēšanu.</p>
13.	<p>VARAM, Dabas aizsardzības pārvalde (VARAM padotības iestāde):</p> <p>Vidzemes plānošanas reģionam deleģēt Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta pārvaldības funkciju, t.sk. reģionāla līmeņa projektu koordinēšanu un īstenošanu.</p>	<p>Nav sniegts priekšlikums par finansējuma paredzēšanu.</p>

Pārskatot ministriju priekšlikumus, ir secināms, ka nozaru ministrijas saskata iespējas deleģēt pārvaldes uzdevumus vai nodot valsts tiešās pārvaldes iestāžu kompetenci reģionālajam līmenim, bet tikai SM un VARAM ir plānojušas konkrētus finanšu avotus iespējamās kompetences veikšanai.

3.2. Priekšlikums administratīvo reģionu funkcijām

VARAM, veicot ministriju iesniegto priekšlikumu izvērtējumu, nosaka šādus priekšlikumus funkciju vai uzdevumu nodošanai administratīvajiem reģioniem.

A. Sabiedriskais transports un ceļi:

A.1. maršruta tīklu plānošana un multimodālo pārsēšanās centru, t.sk. autoostu (jeb sabiedriskā transporta pārsēšanās punktu) un pieturvietu izvietojuma plānošana, pārraudzība un reģistrācija

Saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta ceturto daļu pašlaik PR kompetencē ir šādi uzdevumi attiecībā uz sabiedriskā transporta pakalpojumiem:

- 1) noskaidrot un apkopot PR ietilpstošo pašvaldību un iedzīvotāju viedokļus par maršrutu tīklu attiecīgā PR teritorijā;
- 2) apsekot pieturvietas PR teritorijā un sniegt priekšlikumus par to nepieciešamību, izbūvi un iekļaušanu maršrutu kustības sarakstos vai maršrutu aprakstos;
- 3) veikt citus uzdevumus atbilstoši Sabiedriskā transporta padomes lēmumiem.

Attiecīgi PR jau šobrīd daļēji veic maršruta tīklu plānošanu un pieturvietu apsekošanu. Priekšlikums paredz administratīvajiem reģioniem nodot **Sabiedriskā transporta padomes kompetenci attiecībā uz sabiedriskā transporta maršruta tīklu plānošanu reģionālajos un pilsētu maršrutos, tajā skaitā pieturvietu izvietojumu un apsekošanu, tādējādi nodrošinot uzdevuma izpildē reģionālu skatījumu.** Attiecībā uz līgumiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem reģionālās nozīmes maršrutu tīklā veic ATD, līdz ar to arī nākotnē reģionālā līmeņa institūcijai būs starpnieka loma starp ATD un pašvaldībām.

Autopārvadājumu likuma 33.panta trešā daļa noteic, ka autoostu izvietojumu un skaitu nosaka attiecīgā pašvaldība. Regulējums neparedz obligātu pienākumu pašvaldībām ierīkot autoostas, bet noteic, ka autoostu ierīko un uztur tās īpašnieks vai valdītājs.

Atbilstoši Autopārvadājumu likuma 5.¹ panta 3.punktā noteiktajam pilnvarojumam ATD reģistrē autoostas un piešķir tām kategoriju atbilstoši apkalpoto reisu vai pasažieru skaitam gadā, autoostai atbilstoši kategorijai jānodrošina noteiktu pakalpojuma apjomu, ietverot autoostu maršrutu tīklā, līdz ar to autopārvadātājam ir pienākums izmantot autoostu, vienojoties ar autoostas īpašnieku par iebraukšanas cenu, kura ir ietverta pārvadātāja dotācijā.

Tāpat Autoostas īpašnieks vai valdītājs iesniedz pārbaudei ATD informāciju par autoostas pakalpojumu maksu reģionālās nozīmes maršrutu reisu apkalpošanai, kas noteikta atbilstoši autoostas kategorijai un obligāti sniedzamajiem pakalpojumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka reģionālajā līmenī plānota maršruta tīklu plānošana, tad VARAM ieskatā būtu lietderīgi jautājumus, kas saistīti ar autoostu un nākotnē ar multimodālo pārsēšanās centru regulējumu, noteikt kā reģionāla līmeņa funkciju un tās izpildi veikt, izmantojot valsts budžeta programmas 31.00.00 "Sabiedriskais transports" apakšprogrammā 31.08.00 "Transferts plānošanas reģioniem sabiedriskā transporta pakalpojumu funkciju veikšanai" piešķirto finansējumu 215 tūkst. *euro* apmērā gadā un plānojot ES fondu finansējumu multimodālo pārsēšanās centru izveidei.

ES fondu darbības programmas projektā 2.3. prioritātē "Ilgtspējīga mobilitāte" ietverts 2.8.SAM "Veicināt ilgtspējīgu daudzveidu mobilitāti pilsētās", kur kā viena no atbalstāmajām darbībām paredzēta multimodāla sabiedriskā transporta tīkla attīstība, izveidojot multimodālos transporta mezglus (punktus), "Park & ride" infrastruktūras attīstība. Ņemot vērā plānoto administratīvo reģionu kompetenci, būtu lietderīgi iesaistīt administratīvos reģionus šī SAM ieviešanā.

A.2. Mērķdotāciju koordinēšana (apsaimniekošana/piešķiršana) pašvaldību ceļiem un ielām

SM visām pašvaldībām pārskaita mērķdotāciju atbilstoši likuma "Par autoceļiem" 12. panta trešajai daļai un Ministru kabineta 2008. gada 11. marta noteikumu Nr. 173 "Valsts pamatbudžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu izlietošanas kārtība" 7. punktam.

Atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2020. gadam" kopējais valsts budžeta piešķirtais finansējums mērķdotācijai ir 53,8 milj. *euro*⁵, savukārt, administrēšanas izdevumiem tiek novirzīta daļa no valsts budžeta programmas 23.07.00 "Valsts autoceļu pārvaldīšana".

Priekšlikums paredz administratīvajiem reģioniem veikt mērķdotācijas sadali, piešķiršanu un izlietojuma pārraudzību.

Administrēšanas izdevumiem tiek novirzīta daļa no programmas 23.07.00 "Valsts autoceļu pārvaldīšana".

A.3. Valsts reģionālo un vietējo ceļu uzturēšanas darbu plānošana

Saskaņā ar likuma "Par autoceļiem" 7. panta pirmo un trešo daļu autoceļu valsts pārvaldī īsteno SM un valsts autoceļu tīkla pārvaldīšanu LVC. Savukārt, saskaņā ar likuma 7.panta 3.¹ daļu valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus saskaņā ar deleģēšanas līgumu plāno un veic LAU.

Deleģēšanas līgums paredz, ka no 2014.gada 1.janvāra SM deleģē LAU veikt tās kompetencē esošo valsts pārvaldes uzdevumu – valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbu plānošanu un veikšanu visā Latvijas teritorijā uz valsts autoceļiem, kuru kopgarums ir 20 061 km⁶:

- valsts galvenie autoceļi 1 673 km;
- valsts reģionālie autoceļi 5 448 km;
- valsts vietējie autoceļi 12 880 km.

SM plāno atvērt valsts ceļu uzturēšanas tirgu no 2021.gada 1.jūlija, pretendētus valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanai izvēloties atklātā konkursā Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā un, pamatojoties uz likuma "Par autoceļiem" 7.panta trešo daļu, plāno deleģēt atklāta konkursa rīkošanu un līguma slēgšanu par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu LVC saskaņā ar deleģēšanas līgumu.

Priekšlikums paredz administratīvajiem reģioniem nodot valsts reģionālo un vietējo ceļu uzturēšanas darbu plānošanu, nodrošinot sinerģiju un koordināciju ar pašvaldību ceļu uzturēšanas darbiem. Administrēšanas izdevumiem tiek novirzīta daļa no programmas 23.07.00 "Valsts autoceļu pārvaldīšana".

⁵ Valdības rīcības plāna 89.4.apakšpunktā SM ir dots uzdevums izvērtēt iespējamo valsts vietējo autoceļu posmu pārvaldīšanas formas maiņu un mazāk izmantotos valsts vietējos ceļus nodot pašvaldībām. Šī uzdevuma izpildei tiek izvērtēti visi valsts vietējie autoceļi, tostarp to atbilstība likuma "Par autoceļiem" 3.panta trešās daļas 3.punktā noteiktajai definīcijai, ka valsts vietējie autoceļi ir tādi autoceļi, kas novada administratīvos centrus savieno ar novada pilsētām, novada apdzīvotām teritorijām, kurās atrodas pagastu pārvaldes, ciemiem vai citiem valsts autoceļiem vai savā starpā atsevišķu novadu administratīvos centrus. Līdz ar to jāizvērtē, kuri no valsts vietējiem autoceļiem būtu nododami pašvaldībām, kuras, ņemot vērā nepietiekamo finansējumu autoceļiem, labāk spētu izvērtēt katras pašvaldības teritorijā esošos prioritārākos ceļus, kuriem izlietot esošo finansējumu no valsts budžeta programmas 23.00.00 "Valsts autoceļu fonds" apakšprogrammas 23.04.00 "Mērķdotācijas pašvaldību autoceļiem (ielām)". Vienlaikus, valsts vietējos autoceļus nododot pašvaldībām, tiks vērtēta iespēja pašvaldībām šo autoceļu uzturēšanai nodot arī attiecīgu valsts budžeta finansējuma daļu (1 560 *euro*/km).

⁶ Satiksmes ministrijas un LAU noslēgtā deleģēšanas līguma Nr. SM2013/-59 Konsolidētā darba versija - http://www.sam.gov.lv/images/modules/items/PDF/item_7703_SM_un_LAU_delegšanas_ligums_kons_28.09.2018_red.pdf

B. Izglītība

B.1. Atbalsts pieaugušo izglītībai

Šobrīd pieaugušo izglītība tiek organizēta nacionālajā līmenī, IZM nosakot nepieciešamās nozares un piesaistot izglītības pakalpojumu sniedzējus. Aprobējot dažādus pieaugušo izglītības atbalsta sadarbības modeļus ES fondu projektu ietvaros, **efektīvāk un finansiāli izdevīgāk pieaugušo izglītības atbalstu būtu īstenot, organizējot finansējuma (ja tiks piešķirts) sadali un uzraudzību pār finanšu līdzekļu izlietojumu reģionālajā līmenī, veicinot pieaugušo izglītības satura atbilstību reģiona ekonomikas specifikai.**

Priekšlikums paredz administratīvajam reģionam veikt šādus uzdevumus:

- Vajadzību izpēti un analīzi:
 - visu pieaugušo mērķgrupu izglītības vajadzību apzināšana, to īstenošanas iespēju noteikšana un īstenošana sadarbībā ar IZM, citām ministrijām, to padotības iestādēm, reģiona pašvaldībām, uzņēmumiem un iesaistītajām pusēm;
 - pieaugušo izglītības rezultātu izvērtēšana, izmantojot atgriezenisko saikni ar mācību dalībniekiem un darba devējiem, kā arī Informācijas apkopošana un publiskošana par pieaugušo izglītības iespējām reģionā;
 - sadarbības tīkla izveide starp dažādiem reģiona izglītības pakalpojumu sniedzējiem un saņēmējiem, nodrošinot izglītības piedāvājuma un pieprasījuma koordināciju.
- Atbalsta sniegšana:
 - izglītības pakalpojumu sniedzēja piesaiste noteiktajās izglītības jomās, nodrošinot operatīvu atbilstību situācijas izmaiņām reģiona darba tirgū, sekmējot pieprasījuma un piedāvājuma salāgošanu;
 - pasākumu īstenošana pieaugušo izglītības popularizēšanai un pieaugušo motivēšanai mācīties, atraktīvu mācību formu un akciju praktizēšana publiskajā telpā;
 - mācību organizēšana pieaugušo pedagogiem, lai viņi varētu paaugstināt pedagogiskā procesa kvalitāti, iekļaut mācību saturā caurviju prasmes, veidot individualizētas mācību programmas, īstenot mācības digitalizētā saziņā.
- Informatīvais un metodiskais atbalsts pašvaldību pieaugušo izglītības speciālistiem, viņu tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumu organizēšana.

Līdz šim, fiskālās disciplīnas un citu valsts līmeņa prioritāšu dēļ, pieaugušo izglītības īstenošanai valsts budžetā līdzekļi netika piešķirti un likuma normas īstenošana tika vairākas reizes atlikta. Paredzēts, ka regulējums par valsts finansiālo atbalstu pieaugušo izglītībai stāsies spēkā ne vēlāk kā 2022.gada 31.decembrī.

Šobrīd atbalsts nodarbinātajiem pieaugušajiem tiek īstenots ES fondu projektu ietvaros sadarbībā ar pašvaldības pieaugušo izglītības koordinatoriem. Arī turpmāk šim mērķim paredzēts piesaistīt ES fondu 2021.-2027.gadam atbalstu - ES fondu darbības programmas 2021.-2027.gadam projektā ietverts 4.2.Prioritātes “Izglītība, prasmes un mūžizglītība” 4.11.SAM “Veicināt mūžizglītību, jo īpaši paredzot elastīgas kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalificēšanās iespējas visiem, ņemot vērā digitālās prasmes, labāk paredzot pārmaiņas un jaunas prasības pēc prasmēm, kas balstītas uz darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un veicinot profesionālo mobilitāti”, kas cita starpā paredz atbalstu pieaugušajiem tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvei. Ņemot vērā priekšlikumus par administratīvo reģionu funkcijām, būtu lietderīgi iesaistīt administratīvos reģionus šī SAM īstenošanā.

Pieaugušo izglītībā būtu papildus izdalāmi divi atsevišķi apakšuzdevumi:

B.1.1. Profesionālā izglītība - darba vidē balstītas mācības, darba tirgus vajadzības ar reģionā esošo izglītības piedāvājumu

Šobrīd Latvijas Darba devēju konfederācija koordinē darba vidē balstīto mācības 8.5.1.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā"⁷ projekta ietvaros. Projekts tiks turpināts līdz 2023.gada 31.augustam. Jau pašlaik iezīmējas vairāki aspekti, kuros būtu svarīgs plašāks redzējums, kā tikai vienas pašvaldības līmenī, kā, piemēram, informācijas pieejamība par prakses vietām vietām audzēkņiem uzņēmumos, kuri vieni paši nevar nodrošināt pilnu darba vidē balstītu ciklu attiecīgās kvalifikācijas iegūšanai.

Priekšlikums paredz administratīvajiem reģioniem koordinēt darba vidē balstītu mācību īstenošanu, t.sk. nodrošināt izglītības iestāžu un darba devēju savstarpējo sadarbību, apzinot un salāgojot darba tirgus vajadzības ar reģionā esošo izglītības piedāvājumu.

Profesionālās izglītības iestādes attīsta savu piedāvājumu, veidojot jaunas izglītības programmas. Arī šeit nepieciešams reģionālās attīstības skatījums, no kura var izvērtēt potenciālo pieprasījumu pēc programmā sagatavotajiem speciālistiem.

Kā priekšnoteikums uzdevuma īstenošanai nepieciešams grozījums Profesionālās izglītības likumā, nosakot kā obligātu administratīvo reģionu pārstāvju iesaisti profesionālās izglītības iestāžu konventos.

ES fondu darbības programmas 2021.-2027.gadam projektā ietverts 4.2.Prioritātes "Izglītība, prasmes un mūžizglītība" 4.9.SAM "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, efektivitāti un atbilstību darba tirgum, lai atbalstītu pamatprasmju, tostarp digitālo prasmju, apguvi". Tā ietvaros cita starpā paredzēts atbalsts darba vidē balstītu mācību īstenošanai. Ņemot vērā priekšlikumus par administratīvo reģionu funkcijām, būtu lietderīgi iesaistīt administratīvos reģionus šī SAM īstenošanā.

B.1.2. Pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšana

Pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanu veic pašvaldības (Izglītības likuma 46.panta otrā daļa). Lai nodrošinātu Latvijas iedzīvotājiem vienlīdz kvalitatīvu pieaugušo neformālās izglītības piedāvājumu, ir jānosaka vienoti pieaugušo neformālās izglītības kvalitātes kritēriji un pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanas kārtība (Izglītības likuma 46.panta otrā daļa). Tas veicinās vienlīdzīgāku neformālās izglītības programmu kvalitāti, licencēšanas procedūras caurskatāmību un standartizāciju, kā arī administratīvā sloga mazināšanu, ja pakalpojuma sniedzējs plāno to īstenot vairākās pašvaldībās.

Saskaņā ar Izglītības likumu juridiskās un fiziskās personas, kuras nav reģistrētas Izglītības iestāžu reģistrā ir tiesīgas īstenot pieaugušo neformālās izglītības programmas pēc licences saņemšanas pašvaldībā (Izglītības likuma 46.panta otrā daļa). Minētajos gadījumos licences saņemšanu regulē pašvaldības saistošie noteikumi.

Analizējot pieaugušo neformālās izglītības kvalitātes nodrošināšanas procesu, tika konstatēti vairāki trūkumi, piemēram:

- pašvaldībās ir atšķirīgas prasības, kritēriji, maksas apmērs, licences darbības termiņi;
- licences saņēmējiem pārsvarā pārbauda tikai atbilstību administratīvajām prasībām;
- maksas apmērs par licenci variē no 71,14 *euro* (piem., Rīgā) līdz 0 *euro* (piem., Amatas novadā);

⁷ Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.5.1.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" projekta ietvaros

- ne visās pašvaldībās ir izstrādāti pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanas noteikumi, līdz ar to šis pakalpojums attiecīgajā pašvaldībā nav pieejams.

Priekšlikums paredz pieaugušo neformālās izglītības kvalitātes nodrošināšanas procesu saskaņā ar subsidiaritātes principu veikt reģionālā līmenī, veidojot efektīvu pārvaldības modeli konkurētspējīgas profesionālās un pieaugušo izglītības attīstībai, sekmējot stratēģisku pieeju pieaugušo izglītības sistēmas koordinētai attīstībai.

Administratīvajiem izdevumiem plānotais finansējums varētu būt no ieņēmumiem par licenču izsniegšanu.

B.2. Darba ar jaunatni attīstība un sadarbība

Saskaņā ar Jaunatnes likuma 5.¹ pantu PR kompetence jaunatnes politikas nozarē ir plānot reģiona pašvaldību darba ar jaunatni attīstību un sadarbību šajā jomā. Līdz šim, fiskālās disciplīnas un citu valsts līmeņa prioritāšu dēļ, funkcijas īstenošanai valsts budžetā līdzekļi netika piešķirti

Priekšlikums paredz nodrošināt pietiekamu finansējumu funkcijas veikšanai, t.sk. kopīgu projektu īstenošanai reģionālā līmenī.

ES fondu darbības programmas 2021.-2027.gadam projektā ietverts 4.2.Prioritātes “Izglītība, prasmes un mūžizglītība” 4.10.SAM “Veicināt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un mācībām un to pabeigšanu, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, sākot no agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes līdz pat vispārējai, profesionālajai un augstākajai izglītībai, kā arī pieaugušo izglītībā un mācībās, tostarp veicinot mācību mobilitāti visiem”, kas cita starpā paredz atbalstu ārpus formālās izglītības (t.sk. interešu izglītības) mērķtiecīgai nodrošināšanai izglītības iestādē, sekmējot vienlīdzīgu pieeju kvalitatīvai izglītībai, kā arī pasākumus NEET (jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu) **jauniešu atbalstam, lai sekmētu to atgriešanos izglītībā vai nodarbinātības uzsākšanu, nodrošinot jauniešiem individuālu, kompleksu atbalstu (t.sk. mentoru un mācību iespējas). Ņemot vērā priekšlikumus par administratīvo reģionu funkcijām, būtu lietderīgi iesaistīt administratīvos reģionus šī SAM īstenošanā.**

B.3. Plānot un nodrošināt vispārējās izglītības iestāžu tīkla attīstību sadarbībā ar reģiona un blakus esošajām pašvaldībām, t.sk. plānojot pakāpenisku jaunā mācību satura īstenošanu un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu

IZM vērtējumā, plānot un nodrošināt vispārējās izglītības iestāžu tīkla attīstību saskaņā ar valsts līmenī noteiktajiem kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem kritērijiem ir efektīvāk lielākā teritorijā, koordinētā sadarbībā ar blakus esošajām pašvaldībām, nekā vienas pašvaldības ietvaros, kā tas notiek patlaban, jo tas:

- veicinās izglītības pieejamības uzlabošanu, sakārtojot lielākā teritorijā esošu izglītības iestāžu piedāvājumu pa izglītības pakāpēm atbilstoši demogrāfiskajai situācijai un mūsdienīgām prasībām, kā arī nodrošinās jaunu izglītības metožu pielietojumu, modernu infrastruktūru un skolotāju sadarbību;
- ļaus kvalitatīvi un jēgpilni ieviest kompetenču pieeju (ir veikti aprēķini par optimālo skolēnu skaitu, kam jābūt vidējās izglītības iestādē, lai darbotos ne tikai kompetenču pieeja, bet tiek nodrošinātas arī pilnvērtīgas vidējās izglītības izvēles reģionā);
- veicinās interešu izglītības piedāvājuma paplašināšanu;
- ļaus efektīvāk risināt skolēnu pārvadājumu jautājumu;
- pārskatot skolu tīklu, tiks ietaupīti resursi izglītības kvalitātes un mācību procesa uzlabošanai, nevis demogrāfiskajai situācijai neatbilstošas infrastruktūras uzturēšanai.

OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija) Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas PISA 2018 pētījums parāda, ka kvalitātes plaisai starp Rīgas pilsētu un lauku skolām un starp dažādu tipu skolām ir tendence pieaugt, turklāt ir ļoti daudz skolu ar mazu skolēnu skaitu. Pētījuma veicēji norāda, ka situācijas uzlabošanā svarīga ir skolu tīkla sakārtošana un ATR.

Patlaban skolu tīkla sakārtošana primāri ir skatāma, vērtējot pašvaldību iespējas savā teritorijā esošajās izglītības iestādēs nodrošināt skolēnu interesēm atbilstošu un kvalitatīvu izglītību ar mūsdienīgu mācību vidi un materiāltehnisko nodrošinājumu, kā arī iespēju piesaistīt augsti kvalificētus pedagogus un atbalsta personālu. IZM organizēja sarunas ar 119 pašvaldībām, šobrīd notiek sarunu rezultātu izvērtēšana, līdz ar to darbs pie vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas turpinās.

Vienlaikus, plānojot vidējās izglītības iestāžu tīkla attīstību, jāņem vērā, ka no 2020.gada 1.septembra vidējā izglītībā tiek uzsākta pakāpeniska jaunā mācību satura īstenošana (2020./2021.mācību gadā – 10.klasē; 2021./2022.mācību gadā – 11.klasē un 2022./2023. mācību gadā – 12.klasē), kas paredz arī, ka vispārējās vidējās izglītības pakāpē ir jānodrošina izvēles iespējas starp vismaz diviem padziļināto kursu komplektiem katrā vidusskolā. **Vienlaikus, lai jauniešiem nodrošinātu iespējas izvēlēties savām interesēm un nākotnes karjeras plāniem atbilstošu vidējo izglītību, vidusskolas izvēļu grozi ir jāplāno lielākā teritoriālā griezumā. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt vidusskolu piedāvājuma koordinēšanu lielākā teritoriālā tvērumā.**

Administratīvajiem reģioniem plānotais finansējums varētu būt esošā un plānotā valsts budžeta finansējuma ietvaros, kas paredzēts plānošanas funkcijai.

C. Reģionālās attīstība joma:

C.1. Reģionālā mēroga attīstības projektu plānošana

Lai panāktu reģionālās attīstības atšķirību mazināšanu, būtiski ka pašvaldības realizē attīstības projektus ne tikai ar vietējā mēroga ietekmi, bet arī reģionālā mērogā.

Pašlaik saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma 11.pantu PR ir noteikta šāda kompetence attīstības plānošanas koordinēšanā:

- 1) sniegt priekšlikumus vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu izstrādei;
- 2) sniegt atzinumus par vietējo pašvaldību attīstības stratēģiju un attīstības programmu projektu atbilstību plānošanas reģiona teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un normatīvo aktu prasībām;
- 3) koordinēt un pārraudzīt vietējo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu un lokālplānojumu izstrādi.

Šis uzdevums ir jāskata kontekstā ar plānoto reģionu attīstības programmu lomu ES fondos 2021.-2027.gadam. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam nosaka, ka reģionu attīstības programmām, kas ir saskaņotas ar ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto ilgtermiņa telpisko redzējumu un attīstības mērķiem un teritorijas plānojumā noteikto zemes izmantošanu, investīciju piesaistē ir šāda nozīme:

- a. saskaņā ar reģionu attīstības programmām tiek veikta projektu priekšatlase atbilstoši reģiona specifikai;
- b. tiek veikta investīciju koordinācija funkcionālajās teritorijās/nacionālo interešu telpās:
 - i. Latgales un Vidzemes reģions – Austrumu pierobeža;
 - ii. Rīgas un Kurzemes reģions – Baltijas jūras piekraste;
 - iii. Rīgas, Vidzemes un Zemgales reģions – Rīgas metropoles areāls;

- iv. visi reģioni – attīstības centru funkcionālais tīkls un lauku attīstības telpa.
- c. tiek nodrošināta pašvaldību investīciju vajadzību koordinācija:
 - i. reģiona attīstības programmā, tai skaitā balstoties uz pašvaldību priekšlikumiem, paredz tos projektus, kas būtu kopīgi īstenojami vairākām pašvaldībām;
 - ii. reģioni veic pašvaldību attīstības programmu saskaņošanu.

Investīciju piesaistes pamatā ir reģionu un pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, kas ir izstrādāti pēc integrētas pieejas principiem, nodrošinot dažādu ieinteresēto pušu iesaisti (uzņēmēji, pilsoniskās sabiedrības grupas, iedzīvotāji un citi) un koordināciju ar hierarhiski augstākiem attīstības plānošanas dokumentiem, sniedzot ieguldījumu nozaru politiku īstenošanā uz vietām.

Pamatojoties uz Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027.gadam, lai sekmētu reģionu ilgtspējīgu ekonomisko attīstību un pilnveidotu reģionu uzņēmējdarbības un inovācijas vidi, būtiski ir arī turpmāk nodrošināt uzņēmējdarbības centru darbību, kā arī izveidot un attīstīt reģionālās inovācijas, zināšanu un tehnoloģiju pārnese platformu jeb sistēmu, kuras ietvaros tiktu koordinēta reģionā esošo resursu efektīva izmantošana un veicināta sadarbība starp pašvaldībām, uzņēmējiem, un gan Rīgā, gan reģionos esošajām izglītības, augstākās izglītības un pētniecības institūcijām, kā arī pilsoniskās sabiedrības grupām.

Bez tam, reģionu attīstības programmas sniegs redzējumu par iespējamajiem reģionālajiem projektiem atbilstoši pamatnostādņēs paredzētajam 30% investīciju finansējuma novirzīt uz rezultātiem balstītu reģionālā mēroga projektu īstenošanai saskaņā ar reģionu attīstības programmās noteiktajām prioritātēm.

Reģionālā mēroga projekti tiks attiecināti uz objektiem, kas atrodas vai apkalpo vairāku pašvaldību teritorijas, ko varēs novērtēt pēc klientu skaita saņemtajiem pakalpojumiem vai nodarbināto skaita uzņēmumā, kā arī projektiem reģiona inovācijas sistēmas attīstībai (piemēram, noteiktas jomas vai reģionam kopīga inovatīvā pakalpojuma/produkta izstrāde). Reģionālā mēroga projekti nosakāmi reģionu attīstības plānošanas dokumentos atbilstoši definētajiem reģionālā mēroga projektu principiem, ko izvērtēs un sniegs atzinumu VARAM.

Līdz ar to Darbības programmas 2021.-2027.gadam projektā šādiem specifiskajiem atbalsta mērķiem ir paredzēts izmantot reģionu attīstības programmas:

1.3. SAM: Veicināt MVU (mazie vidējie uzņēmumi) izaugsmi un konkurētspēju, tai skaitā caur produktivitāti veicinošām investīcijām - plānotās uzņēmējdarbības konkurētspējas veicināšanas aktivitātes 1.3.SAM ietvaros tiks salāgotas un skatītas kontekstā ar integrētās teritoriālās attīstības PO5 SAM;

2.4.SAM “Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām” - vietējo klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanai, t.sk., zaļās infrastruktūras izveidei, tiek piemērota 5.1. SAM paredzētā teritoriālā pieeja;

2.8.SAM Veicināt ilgtspējīgu daudzveidu mobilitāti pilsētās - plānots skatīt kontekstā ar teritoriālās attīstības stratēģijām, piemērojot 5.1. SAM teritoriālo pieeju;

3.2.SAM “Attīstīt ilgtspējīgu, pret klimatu izturīgu, inteligentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru” - plānots skatīt kontekstā ar teritoriālās attīstības stratēģijām, piemērojot 5.1. SAM teritoriālo pieeju;

3.3.SAM “Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, intelektisku un intermodālu mobilitāti valstu, reģionu un vietējā līmenī, ietverot uzlabotu piekļuvi TEN-T un pārrobežu mobilitāti” - plānots skatīt kontekstā ar teritoriālās attīstības stratēģijām, piemērojot 5.1. SAM teritoriālo pieeju;

5.1.SAM “Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās” - SAM plānots īstenot,

pieņemot ilgspējīgas pilsētvides ieviešanas mehānismu “Funkcionālās pilsētu teritorijas”. Funkcionālā pilsētas teritorija ir nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri atbilstoši Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam noteiktajam un to apkārtējās teritorijas (var būt arī vienas vai vairāku pašvaldību ietvaros), starp kurām ir ikdienas darba spēka migrācija vai kopīgs pakalpojumu tīkls. **Lai nodrošinātu teritoriālo pieeju plānošanā, balstoties uz vienotu definīciju, pašvaldības savas funkcionālās pilsētu (*urban*) teritorijas noteiks teritoriju attīstības stratēģijās (reģionu attīstības programmās), kuru izstrādē ir iesaistītas vietējās pašvaldības un kuras apstiprina pašvaldību izveidota reģiona attīstības padome.**

Administratīvajiem reģioniem plānotais finansējums varētu būt esošā un plānotā valsts budžeta finansējuma ietvaros, kas paredzēts plānošanas funkcijai, kā arī piesaistot pašvaldību finansējumu.

C.2. Transporta infrastruktūras un apdzīvojuma reģionālais tematiskais plānojums

Apdzīvojuma un transporta infrastruktūras jautājumi ir cieši saistīti, jaunai apbūvei radot pieprasījumu pēc lokāliem transporta risinājumiem. Vienlaikus ne vienmēr jaunās apbūves attīstīšanā tiek skatīta izvēlēta transporta risinājuma plašāka ietekme uz transporta sistēmu un jau esošie vai plānotie transporta risinājumus netiek pietiekoši izmantoti. Tāpat ņemot vērā Latvijas mērķus virzībai uz klimata neitrālu ekonomiku, būtiski ir racionālāk izmantot jau esošo infrastruktūru. Būtiska loma transporta infrastruktūras un apdzīvojama koordinācijā ir vietējo pašvaldību teritorijas plānojumiem. Vienlaikus transporta infrastruktūra (it īpaši attiecībā uz valsts īpašumā esošo infrastruktūru) nav plānojuma vienas pašvaldības robežās, bet gan reģionāli.

Kā koordinācijas mehānisms reģionālā līmenī šobrīd ir paredzētas ilgspējīgas attīstības stratēģijas, kas gan reģionālā līmenī, gan pašvaldību līmenī iekļauj telpiskās attīstības perspektīvu un pamatprincipus tālākai teritorijas attīstības plānošanai vietējā līmenī. Ņemot vērā ilgspējīgas attīstības stratēģijas plašo tvērumu, tajās ne vienmēr atsevišķās jomās var paredzēt pietiekoši detalizētus risinājumus, līdz ar to nav nodrošināta pilnvērtīga koordinācija starp transporta infrastruktūras risinājumiem un jauna apdzīvojama plānošanu.

Lai plānošanu padarītu skaidrāku un integrētāku, kā risinājums var būt reģionāla līmeņa tematiskais plānojums, kas, pateicoties vienkāršotai procedūrai, ir izstrādājams specifisku jautājumu risināšanai, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību. Reģionālā līmeņa tematiskais plānojums detalizēs ilgspējīgas attīstības stratēģijas telpiskajā perspektīvā iekļauto konceptuālo risinājumu un plānošanas vadlīnijas, vienlaikus dodot iespēju sniegt skaidrākus un reģionāli koordinētus nosacījumus vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei.

Attiecīgi VARAM ierosina stiprināt administratīvo reģionu kompetenci un kapacitāti starp-pašvaldību ilgtermiņa plānošanas risinājumu saskaņošanā, stiprinot reģionāla mēroga transporta infrastruktūras un apdzīvojuma plānošanas jomas pārraudzību reģiona teritorijā. Piemēram, sniedzot nosacījumus pašvaldību teritorijas plānojumiem par jaunas apbūves attīstību un galvenajiem transporta koridoriem, to savienojumiem ar reģionālas un vietējas nozīmes autoceļiem, reģionālās transporta sistēmai, ietverot dažāda veida transporta un pārvietošanās risinājumus.

Teritorijas attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta 4.daļā ir noteikts, ka plānošanas reģions koordinē un pārrauga vietējo pašvaldību ilgspējīgas attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu un lokālplānojumu izstrādi. Līdz ar to jau šobrīd reģioniem ir iedots mandāts sniegt nosacījumus, balstoties uz reģiona attīstības plānošanas dokumentiem. **Vienlaikus tie nav saistoši. Līdz ar to attīstības plānošanu normatīvajā regulējumā būtu jāparedz nosacījumi, kas nosaka, ka reģionu nosacījumi ir saistoši pašvaldībām.** Jaunajā likumā par administratīvajiem reģioniem nepieciešams noteikt kārtību, kādā reģiona tematiskie plānojumi ir saistoši vietējām pašvaldībām. Papildus jāprecizē teritorijas attīstības plānošanas normatīvie akti, lai nodrošinātu minēto.

Administratīvajiem reģioniem plānotais finansējums varētu būt esošā un plānotā valsts budžeta finansējuma ietvaros, kas paredzēts plānošanas funkcijai.

D. Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība, t.sk. sociālās aprūpes centru darbības koordinēšana

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta pirmā daļa noteic, ka pašvaldībai, kuras teritorijā ir deklarētā personas dzīvesvieta, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.

Attiecīgi pašvaldības saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta pirmo daļu nodrošina iespēju saņemt personas vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus tām personām, kuras pašvaldības administratīvajā teritorijā ir deklarējušas savu dzīvesvietu, t.sk. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, kas ietver sociālās aprūpes centru pakalpojumus⁸. Pašvaldības, kuras nav izveidojušas nepieciešamos sociālo pakalpojumu sniedzējus, slēdz līgumus ar citiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem savā teritorijā vai ar citām pašvaldībām par sociālo pakalpojumu sniegšanu un samaksu. Šie pakalpojumi pilnībā vai daļēji tiek finansēti no pašvaldības budžeta. Pašvaldības sociālais dienests izvērtē personas vajadzības un nosaka aprūpes līmeni, ja persona ir pieprasījusi sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.⁹

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju:

- bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, ja nav iespējams nodrošināt viņu aprūpi un audzināšanu audžuģimenē vai pie aizbildņa,
- pensijas vecuma personām un invalīdiem ar redzes vai fiziska rakstura traucējumiem, ja nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu,
- bērniem invalīdiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem un pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem, kurām nav nepieciešama atrašanās specializētā ārstniecības iestādē un kuru stāvoklis neapdraud apkārtējos, ja nepieciešamā pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās, dienas aprūpes centrā vai grupu mājā (dzīvoklī) noteikto sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma apjomu.¹⁰

Savukārt, saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 11. panta 7. punktu pašvaldību sociālo dienestu uzdevums ir novērtēt sociālā dienesta administrēto un pašvaldības finansēto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti. Labklājības ministrija ir secinājusi, ka minētajā likumā noteiktā uzdevuma izpilde pašvaldību līmenī nav pietiekami kvalitatīva, proti, izvērtējumiem trūkst objektivitātes, pārbaudes ir neregulāras, turklāt neaptver visus teritorijā esošos pakalpojumu sniedzējus.

Lai nodrošinātu reģionālu skatījumu uz pašvaldību sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem, tajā skaitā sociālo aprūpes centru darbību, VARAM ierosina reģionālā līmenī:

⁸ Sociālās aprūpes centri, kas attiecīgi nodrošina ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, ir gan valsts, gan pašvaldību, gan privātā sektora pārziņā.

⁹ Informācija no Labklājības ministrijas tīmekļa vietnes: <http://www.lm.gov.lv/lv/nozares-politika/socialie-pakalpojumi/ilgstosas-socialas-aprupes-un-socialas-rehabilitācijas-pakalpojumi>.

¹⁰ Informācija no Labklājības ministrijas tīmekļa vietnes: <http://www.lm.gov.lv/lv/nozares-politika/socialie-pakalpojumi/ilgstosas-socialas-aprupes-un-socialas-rehabilitācijas-pakalpojumi>.

- noteikt pakalpojumu klāstu, t.sk. sociālo pakalpojumu iestāžu tīklu, un mērķa grupas pašvaldību sociālās aprūpes pakalpojumiem, veicot to kvalitātes novērtējumu;
- koordinēt sociālo pakalpojumu sniedzēju darbu, sniedzot konsultācijas un organizējot apmācības;
- veidot vienotu sistēmu reģiona teritorijā par sociālās palīdzības klāstu un to kvalitāti

Tāpat izvērtējams jautājums par valsts sociālās aprūpes iestāžu iekļaušanu vienotā sociālo pakalpojumu sniegšanas sistēmā un pārraudzībā, kur koordinējošā loma būtu administratīvajiem reģioniem.

Minētās funkcijas varētu tikt finansētas no valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem.

E. Bērnu tiesību aizsardzība

Šobrīd saskaņā ar tiesisko regulējumu Bāriņtiesām bērnu tiesību aizsardzībai jāieceļ kompetentas personas, kā bērna sevišķie aizbildņi un līdzgaitnieki; saskarsmes personas; aizgādņi, jānodrošina mediators pakalpojums utml.

Tieslietu ministrijas skatījumā ir problēmas šādu piemērotu kandidatūru atrašanai, vai, piemēram, saņemt personas piekrišanu kļūt par aizgādni. Līdz ar to priekšlikums paredz, ka šādu kandidatūru piedāvāšanu un to iecelšanas koordināciju varētu veikt Administratīvie reģioni. Ņemot vērā esošo PR pieredzi “deinstitutionalizācijas” projekta ieviešanā un uzraudzībā, Administratīvie reģioni varētu veikt saistītos Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktos pasākumus saistībā ar vardarbībā cietušo bērnu rehabilitācijas koordinēšanu un ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu saņemšanas koordināciju, tajā skaitā nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem.

Tāpat saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 12. septembra noteikumiem Nr. 545 “Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā” pašvaldībām ir pienākums izveidot bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupu, kas ir konsultatīva koleģiāla institūcija.

Lai nodrošinātu starpinstitūciju sadarbības grupu vienotu darbību, VARAM rosina uzdot reģionālajam līmenim funkciju - koordinēt starpinstitūciju sadarbības grupu darbību bērnu tiesību aizsardzības un ģimenes tiesību jomā (tostarp veicinot vienotu valsts un pašvaldību iestāžu sadarbību, izpratni), nodrošinot starpinstitūciju sadarbības grupu vadītāju atbilstošu profesionālo pilnveidi.

Minētā funkcija varētu tikt finansēta no valsts budžeta līdzekļiem.

F. Civilās aizsardzības pasākumu koordinēšana reģiona līmenī

Saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15.panta 18.punktu viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir piedalīties civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanā. Pašvaldība nodrošina, ka sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām tiek izstrādāts sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns¹¹. Pašvaldībās tiek izveidotas civilās aizsardzības komisijas, kas darbojas pašvaldību sadarbības teritorijās saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumiem Nr. 582 “Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām”.

Lai nodrošinātu reģionālu skatījumu uz civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanu, VARAM ierosina civilās aizsardzības pasākumu koordinēšanu reģiona ietvaros nodot administratīvajiem reģioniem, t.sk. veicot šādus uzdevumus:

- reģiona civilās aizsardzības koordinācijas sistēmas izveide;

¹¹ Informācija No VUGD tīmekļa vietnes: https://vugd.gov.lv/lat/par_vugd/darbibas_sferas/civila_aizsardziba.

- sadarbībā ar vietējām (pārrobežu) pašvaldībām un VUGD reģiona civilās aizsardzības plāna izstrāde;
- reģiona vietējo pašvaldību civilās aizsardzības plānu izstrādes koordinācija un saskaņošana, priekšlikumu sniegšana IeM ministrijai par Valsts civilās aizsardzības plāna precizēšanu;
- konsultatīvā darba veikšana civilās aizsardzības jomā ar vietējo pašvaldību atbildīgajiem speciālistiem to kapacitātes celšanā un informācijas nodrošināšanā.

Administratīvajiem reģioniem plānotais finansējums varētu būt no valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem.

G. Reģionālās un vietējās nozīmes kultūras pieminekļu uzraudzība

Kultūras ministrijas ieskatā kā reģionālā līmeņa institūcijai potenciāli deleģējamu uzdevumu varētu izvērtēt kultūras pieminekļu uzraudzību. KM skaidro, ka ar 2018.gadā veiktajiem grozījumiem likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” ir izveidots reģionālās nozīmes kultūras pieminekļa statuss (līdz šim – tikai valsts un vietējās nozīmes). Līdz 2020.gada decembrim Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei ir jāpārvērtē kultūras pieminekļu vērtības grupas, nosakot valsts, reģiona un vietējas nozīmes kultūras pieminekļus. Kad pieminekļu saraksts būs pārskatīts, tad, veicot grozījumus likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, būs iespējams vietējas nozīmes kultūras pieminekļu uzraudzību nodot pašvaldībām. Tālākā nākotnē potenciāli varētu tikt izskatīta iespēja reģionālās nozīmes pieminekļu uzraudzību (t.sk. pieminekļu apsaimniekošana utml.) nodot reģionālā līmeņa institūcijai. Savukārt, pieminekļu uzturēšana ir attiecīgā pieminekļa īpašnieka atbildība.

Kā norāda KM, minētā uzdevuma īstenošanai nepieciešamais finansējums varētu tikt pārdalīts no attiecīgajām valsts budžeta programmām. Kā funkciju pārdales galvenais ieguvums būtu vērtējama funkciju īstenošanai tuvāk pakalpojumu saņēmējiem un lielākas sabiedrības iesaistes iespējas.

Lai nodrošinātu reģionālu pieeju, VARAM ierosina, ka administratīvie reģioni apkopo un sniedz priekšlikumus Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai par reģionālās nozīmes un vietējās nozīmes kultūras pieminekļu iekļaušanu sarakstā vai arī to izņemšanu no saraksta. Administratīvais reģions piedalās vietējā un reģionālās nozīmes pieminekļu uzraudzībā, proti, veicot to apsekošanu un informējot Valsts pieminekļu aizsardzības inspekciju par gadījumiem, kad pieminekļa īpašnieks ir pārkāpis pieminekļa uzturēšanas nosacījumus.

H. Atļauju un licenču izsniegšana uzņēmējdarbībai

Saskaņā ar likumu “Par pašvaldībām” viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir izsniegt atļaujas un licences komercdarbībai, ja tas paredzēts likumos (piem., ielu tirdzniecībai). Tāpat speciālajos likumos ir noteiktas pašvaldību tiesības izsniegt arī citas licences, piem., speciālās atļaujas (licences) vieglajiem taksometriem pilsētās, speciālas atļaujas (licences) komercdarbībai zvejniecībā iekšējos ūdeņos administratīvās teritorijas robežās. Savukārt Reklāmas likums nosaka pašvaldību atļaujas reklāmas izvietojumam publiskās vietās.

Savukārt, atbilstoši Autopārvadājumu likumā noteiktajam, plānošanas reģioni izsniedz licences pārējā reģiona teritorijā, izņemot pilsētu pašvaldības. **Lai nodrošinātu reģionālu skatījumu funkcijas izpildē, VARAM ierosina funkciju nodot administratīvajiem reģioniem licenču izsniegšanai visā reģiona teritorijā, kas īpaši aktuāli administratīvi teritoriālās reformas kontekstā, kad atsevišķas pilsētu pašvaldības (valstspilsētas) tiks iekļautas novados.**

Administratīvajiem izdevumiem plānotais finansējums varētu būt no ieņēmumiem par licenču un atļauju izsniegšanu.

IV. RISINĀJUMI REĢIONĀLĀS PĀRVALDES MODELIM

Lai panāktu reģionālo atšķirību mazināšanu, būtisks ir ne tikai individuāls katras pašvaldības ieguldījums, bet nozīmīga ir valsts un pašvaldību kopdarbība reģionālā mēroga aktivitāšu ieviešanā. Tāpēc administratīvie reģioni būs laba platforma, kur realizēt šīs kopīgās aktivitātes.

Līdz ar to arī attiecībā uz pārvaldes formu jāizvērtē piemērotākais modelis, atbilstoši reģiona plānotajām kompetencēm un tas, kuru institūciju deleģētās funkcijas vai pārvaldes uzdevumi tiks nodoti administratīvajiem reģioniem, kā arī finansējuma avoti.

Tāpat reģionālā līmeņa institūcija nevar būt tikai valsts “roka” tuvāk pašvaldībām – tam ir jābūt modelim, kas veicina pašu pašvaldību reģionālā mēroga iniciatīvu realizēšanu, to lielāku iesaisti kopīgu reģionālā mēroga jautājumu risināšanā, lai nav vienmēr un visu laiku jāprasa tikai valsts atbalsts. Savukārt, ja šī institūcija veic valsts un pašvaldību deleģētās funkcijas, kā arī tās darbības nodrošināšanai nepieciešams arī valsts līdzfinansējums, tad saprotams, ka arī lēmēj institūcijā ir jāpiedalās valsts izvirzītiem pārstāvjiem.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 14.pants nosaka, ka *“valsts un pašvaldību kopīgu funkciju realizēšanai tiek izveidoti Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Vidzemes un Latgales administratīvie reģioni, kuru statusu un darbības nosacījumus regulē atsevišķs likums”*.

Līdz ar to ziņojums apskata iespējamās pārvaldes formas kopīgu valsts un pašvaldību funkciju veikšanai.

1. variants. Valsts un pašvaldību kopīgi izveidota aģentūra

Saskaņā ar Publisko aģentūru likuma 30. pantu valsts un pašvaldības var izveidot kopīgu aģentūru. Ja valsts un pašvaldību resursu efektīvai izmantošanai, kopīgu funkciju nodrošināšanai un sabiedrības vajadzību apmierināšanai tas ir lietderīgi, valsts un pašvaldība, kā arī MK vairāku ministriju darbības jomā un vairākas pašvaldības ir tiesīgas izveidot kopīgu aģentūru, kas darbojas vairāku tiešās un pastarpinātās vai tiešās pārvaldes iestāžu kompetences jomā.

- **Lēmēj institūcijas:**

- iestādes vadībai - MK un attiecīgā reģiona pašvaldību domes
- teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem – Reģionālā attīstības padome, ko veido pašvaldības

Publisko aģentūru likums nosaka, ka MK un attiecīgā pašvaldība vai pašvaldības pirms lēmuma pieņemšanas savstarpēji vienojas par valsts un pašvaldības kopīgi izveidotas aģentūras darbības uzraudzības un pārskatu sagatavošanas un apstiprināšanas kārtību. Tāpat likums nosaka, ka valsts un pašvaldības kopīgi izveidotas **aģentūras nolikumu apstiprina MK un attiecīgo pašvaldību domes.**

Aģentūras darbības plānošanas dokumenti ir vidēja termiņa darbības stratēģija un darba plāns kārtējam gadam, kas ir institūcijas vadības dokumenti. **Šos dokumentus apstiprina MK.** Tāpat MK un attiecīgā pašvaldība pirms lēmuma pieņemšanas vienojas par vidēja termiņa darbības stratēģijas nosacījumiem. **Līdz ar to MK un attiecīgo pašvaldību domes tiešā veidā nodrošina kopīgas iestādes vadību.**

Vienlaikus, lai izpildītu dotos uzdevumus teritorijas attīstības plānošanā, t.sk. reģiona attīstības programmas izstrādi, būtu **jāveido Reģiona attīstības padome, kas sastāv no pašvaldību pārstāvjiem.** Būtisks investīciju avots ir ES fondi un atbilstoši ES fondu regulējumam par integrētām teritoriju investīcijām teritoriālās stratēģijas izstrādā attiecīgo pilsētas, vietējo vai citu teritoriālo

iestāžu vai struktūru atbildībā (22.pants).¹² Tāpat ir noteikts, ka vismaz 6% no ERAF ir jāizmanto ilgtspējīgai pilsētu attīstībai (Latvijas gadījumā piemērojot pilsētu funkcionālās teritorijas), un šie ieguldījumi jāplāno atbilstoši teritoriālajām stratēģijām (9.pants)¹³. Lai nodrošinātu konkurenci starp pašvaldībām, Latvija 2021.-2027.gadam plāno piemērot reģionālā līmeņa teritoriālās attīstības plānošanas dokumentus, ko būtu jāapstiprina teritoriālai institūcijai jeb Reģiona attīstības padomei. Lai nodrošinātu koordinētu rīcību, teritorijas attīstības plānošanas dokumenti **pirms to apstiprināšanas** būtu jāsaskaņo ar VARAM.

- **Aģentūras direktors**

Valsts un pašvaldības kopīgi izveidotas aģentūras direktoru apstiprina amatā un atbrīvo no amata MK, pamatojoties uz attiecīgā ministra un domju kopīgu priekšlikumu. Uz valsts un pašvaldību kopīgi izveidotas aģentūras direktora amatu organizē konkursu Valsts civildienesta likumā noteiktajā kārtībā.

- **Budžets:**

- valsts uzdevumu nodrošināšanai tā tiek segta no valsts budžeta, bet pašvaldību uzdevumu nodrošināšanai — no pašvaldību budžeta;
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem. Aģentūru raksturīga iezīme ir maksas pakalpojumu sniegšana - uzdevumu īstenošana tiek nodrošināta, sniedzot maksas pakalpojumus. Vienlaikus var īstenot pārvaldes uzdevumus arī bez maksas, ja tas neprasa aģentūrai papildu resursus.

2. variants. Valsts un pašvaldību izveidota iestāde

Apskatot uzdevumus, būtiska daļa ir saistīti ar teritorijas attīstības plānošanu, kas nav raksturīgi aģentūrai kā politikas ieviešējiem un pakalpojumu sniedzējam. Valsts un pašvaldības kopīgi izveidotām aģentūrām piemēro Publisko aģentūru likuma normas, kas iezīmē tām raksturīgākās pazīmes.

- aģentūras tiek definētas kā programmu (politikas) īstenotājs, bet ne politikas veidotājs (Publisko aģentūru likuma 4.panta pirmā daļa);
- aģentūrai ir noteikta kompetence publisko maksas pakalpojumu sniegšanas jomā (Publisko aģentūru likuma 4.panta pirmā daļa). Tāpat aģentūras budžetu galvenokārt veido tās ieņēmumi par sniegtajiem maksas pakalpojumiem, citi pašu ieņēmumi, dāvinājumi un ziedojumi, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība (Publisko aģentūru likuma 13.panta pirmā daļa). Aģentūra var saņemt dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem (Publisko aģentūru likuma 13.panta otrā daļa), taču atbilstoši likuma mērķim šīs dotācijas īpatsvaram jābūt nelielam, aģentūrai ir jānodrošina sava darbība patstāvīgi.

Aģentūras tika veidotas, izmantojot komercsabiedrībās izmantotās pārvaldes metodes¹⁴. Apskatot plānotos uzdevumus, secināms, ka tikai neliela daļa no tiem varētu tikt īstenoti kā maksas pakalpojumi, kas ir raksturīgi aģentūrām¹⁵. Tāpat aģentūras atkarība no maksas pakalpojumiem kā

¹² Vispārējās regulas latviešu valodā pieejama: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0015.03/DOC_1&format=PDF

¹³ ERAF regula. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A372%3AFIN>

¹⁴ Konceptija par valsts aģentūrām (apstiprināta Ministru kabineta 2000. gada 8. februāra sēdē (prot. Nr. 7 28.§.)). Latvijas Vēstnesis Nr. 53/54 (1964/1965), 17. 02. 2000

¹⁵ Kā maksas pakalpojumi tiktu īstenoti: pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšana, tirdzniecības vietu atļaujas un autoostu reģistrācija.

galvenā ieņēmumu avota tās darbībai, nerada priekšnoteikumus objektīvai attīstības plānošanai. Savukārt iestādes statuss pēc savas būtības ir institūcija, kurai ar normatīvo aktu ir noteikta kompetence valsts pārvaldē, piešķirti finanšu līdzekļi tās funkciju īstenošanai un ir savs personāls (Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 3.daļa). Līdz ar to iestādes statuss nodrošina priekšnoteikumus objektīvai attīstības plānošanai reģionā.

Tāpat būtiski rast risinājumu, kas samazina administratīvo slogu – aģentūras gadījumā būtu jāparedz paralēls formāts reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai. Valsts un pašvaldību kopīgas iestādes gadījumā tās padome apstiprinātu reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Līdz ar to lēmēj institūcija būtu viena un nebūtu jāveido paralēls formāts, kas būtu bijis aģentūras gadījumā.

Tāpēc 2.variants paredz izveidot reģionos valsts un pašvaldību iestādes, vienlaikus ņemot vērā tos principus no Publisko aģentūru likuma, ko var attiecināt uz šo pārvaldes modeli.

- **Valsts un pašvaldību izveidotas iestādes, kas atrodas MK pārraudzībā.** Pārraudzība tiek īstenota, MK apstiprinot iestādes nolikumu.
- **Lēmēj institūcija - padome, ko veido ministriju un attiecīgo reģiona pašvaldību deleģētie pārstāvji.**

Padomi veidotu tās ministrijas, kas ir deleģējušas uzdevumus un finansējumu uzdevumu izpildei, vai to definētie uzdevumi ir saistīti ar ES fondu atbalsta pasākumu ieviešanu. Vienlaikus pašvaldības pārstāvētu attiecīgā reģiona pašvaldību domju deleģētie pārstāvji.

Administratīvā reģiona padomi vada priekšsēdētājs, kas ir pašvaldību deleģēts pārstāvis un kuru no sava vidus ievēlē padomes locekļi.

Lēmums tiek pieņemts, ja par to ir nobalsojusi vairāk nekā puse no padomes dalībniekiem un par lēmuma pieņemšanu nobalsojušie pārstāv:

- a. pašvaldības ne mazāk kā pusi no attiecīgā reģiona pašvaldību iedzīvotāju kopskaita. Iedzīvotāju skaitu nosaka atbilstoši iedzīvotāju reģistra datiem ne agrāk kā nedēļu pirms padomes sēdes dienas.
- b. lēmumos par teritorijas attīstības plānošanu VARAM un ne mazāk kā 1/2 padomes sēdes dalībnieku;
- c. lēmumos, kam ir ietekme uz valsts budžetu:
 - par sabiedriskā transporta un valsts autoceļiem SM un ne mazāk kā 1/2 padomes sēdes dalībnieku;
 - par pieaugušo izglītību un profesionālo izglītību IZM un ne mazāk kā 1/2 padomes sēdes dalībnieku;
 - par reģionālās un vietējās nozīmes kultūras pieminekļiem KM un ne mazāk kā 1/2 padomes sēdes dalībnieku;
 - par sociālajiem pakalpojumiem LM un ne mazāk kā un ne mazāk kā 1/2 padomes sēdes dalībnieku;
 - par civilo aizsardzību IeM un ne mazāk kā 1/2 padomes sēdes dalībnieku.

Ņemot vērā, ka katrā reģionā ir atšķirīgs pašvaldību skaits (no 6 līdz 10 pašvaldībām reģionā), nepieciešams izveidot mehānismu, kas nodrošinātu līdzsvaru lēmumu pieņemšanā starp valsts un pašvaldību interesēm. Līdz ar to atsevišķās jomās lēmums ir jāatbalsta attiecīgajai ministrijai. Tāpat lēmumu atbalstījušajām pašvaldībām ir jābūt ne mazāk kā pusei no attiecīgā reģiona pašvaldību iedzīvotāju kopskaita.

- **Izpildinstitūcija - izpilddirektors un administrācija**

Administratīvā reģiona izpildorgāns ir administrācija, kuru vada izpilddirektors un kuru amatā ieceļ un no amata atbrīvo Administratīvā reģiona padome.

- **Finansējums:**

- valsts uzdevumu nodrošināšana tiek segta no valsts budžeta, bet pašvaldības uzdevumu nodrošināšana - no pašvaldību budžeta;
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem.

Variantu salīdzinājums

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam definē reģionālās politikas mērķi, t.i., reģionālās politikas mērķis ir visu reģionu potenciāla attīstība un sociālekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifiskai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai.

Izvēlētajam pārvaldes modelim jānodrošina teritoriju specifiskai atbilstošie risinājumi, t.sk. reģionālo iniciatīvu īstenošanu no pašvaldību budžeta. Tāpat būtiski, lai pašvaldībām ir izveidota platforma kopīgu jautājumu risināšanai. Vienlaikus izvēlētajam modelim jānodrošina iespēja valsts pārstāvjiem noteiktos jautājumos, kas skar valsts budžeta izmantošanu, pieņemt izšķirošu lēmumu.

Tāpat izveidotajam modelim nevajadzētu dublēt lēmumu pieņemšanu MK jau noteiktajai kārtībai un tam būtu jābūt no administratīvā sloga pietiekoši vienkāršam.

Ņemot vērā plānotos uzdevumu tvērumu, kur būtiskākā daļa ir attīstības plānošana reģionālā līmenī un maksas pakalpojumu nelielais apjoms, konceptuālais ziņojums "Par administratīvo reģionu izveidi" **piedāvā izvēlēties 2.variantu** – valsts un pašvaldību kopīga iestāde.

Piedāvāto variantu salīdzinājumu skatīt 2.tabulā.

2.tabula. Administratīvā reģiona pārvaldes modeļu salīdzinājums

Piedāvātais variants	Piemērots			Valsts loma	Administratīvais slogs
	Maksas pakalpojumiem	Politikas plānošanai	Teritoriāli specifisku risinājumu ieviešanai		
1.variants – valsts un pašvaldību aģentūra	Jā	Nē	Daļēji, jo paralēli darbojas Reģionālā attīstības padome, kura sastāv no pašvaldību deleģētiem pārstāvjiem un kura apstiprina reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu	Ir, jo MK piedalās lēmumu pieņemšanā	Lielāks, jo javeido paralēls formāts attīstības plānošanai reģionālā līmenī;
2.variants – valsts un pašvaldību iestāde	Nē	Jā	Jā, jo ir pašvaldību finansēts jautājumu loks, ko pieņem pašvaldību vairākums	Ir, valsts pārstāvjiem ir izšķirošā loma tikai jautājumos, kas skar valsts intereses	Mazāks, jo administratīvais reģions nodrošina attīstības plānošanu reģionālā līmenī.

V. ADMINISTRATĪVO REĢIONU FINANSĒJUMS

Valsts budžeta finansējums PR

Esošais valsts budžeta finansējums PR tiek piešķirts no VARAM budžeta sekojošām programmām:

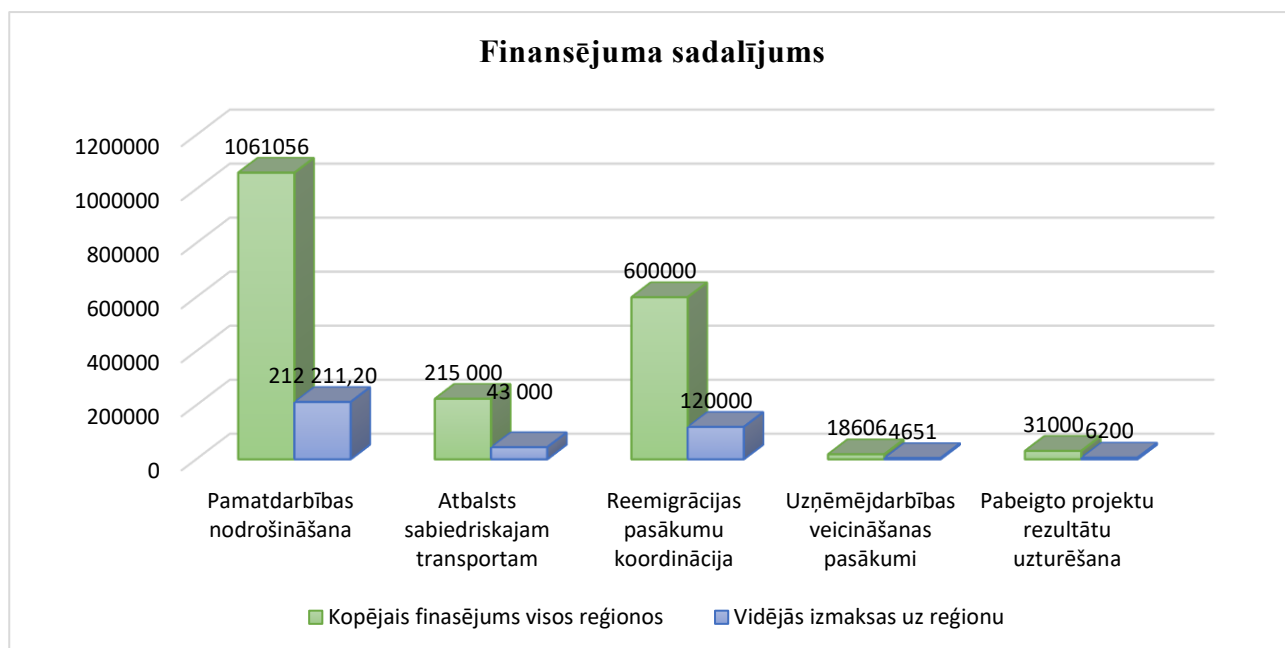
- 30.00.00 programmas „Pašvaldību attīstības nacionālie atbalsta instrumenti” 49 606 *euro* apmērā, no kuriem 31 000 *euro* tiek novirzīts pabeigto projektu uzturēšanai un 18 606 *euro* uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumiem Kurzemes PR, Rīgas PR, Vidzemes PR un Zemgales PR.
- 31.00.00. programmas „Atbalsts plānošanas reģioniem” 1 661 056 *euro* (*t.sk. Latgales PR uzņēmējdarbības centra darbības nodrošināšana* - 113 540 *euro* un Diasporas likuma normu īstenošanai (Atbalsta pasākums remigrācijas veicināšanai "Reģionālās remigrācijas koordinators") - 600 000 *euro* apmērā, no kuriem 200 000 *euro* remigrācijas koordinators atalgojumam un 400 000 *euro* citiem atbalsta pasākumiem.

Līdz 2014.gadam sabiedriskā transporta funkcija arī tika finansēta no VARAM budžeta programmas 31.00.00 “Atbalsts plānošanas reģioniem”, savukārt 2014.gadā tika veikta bāzes izdevumu 2015., 2016. un 2017.gadam precizēšana, pārdalot finansējumu uz SM budžeta programmu 31.08.00 „Transferts PR sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai” 268 297 *euro* apmērā. Šobrīd SM attiecīgajā budžeta programmā PR paredzētais finansējums ir 215 000 *euro*.

Valsts budžeta 2020. gadā pieejamā finansējuma sadalījumu PR programmu griezumā skatīt 3. tabulā un 1.attēlā.

3. tabula. PR finansējums 2020. gadā

Finansējuma mērķis	Programma	Piešķirtais finansējums 2020. gadā
<i>PR pamatdarbības nodrošināšana</i>	<i>31.00.00</i>	<i>1 061 056</i>
<i>Diasporas likuma normu īstenošanai</i>	<i>31.00.00</i>	<i>600 000</i>
Kopā 31.00.00 programmā:		1 661 056
<i>Pabeigto projektu rezultātu uzturēšana</i>	<i>30.00.00</i>	<i>31 000</i>
<i>Uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi</i>	<i>30.00.00</i>	<i>18 606</i>
Kopā 30.00.00 programmā:		49 606
Kopā VARAM 30.00.00 un 31.00.00 visiem PR		1 710 662
<i>SM budžeta programma</i>	<i>31.08.00</i>	<i>215,000</i>
Kopā VARAM un SM 30.00.00, 31.00.00, 31.08.00		1 925 662

1. attēls. PR finansējuma sadalījums

No PR pieejamā kopējā finansējuma - 1 925 662 *euro* likumos noteikto funkciju veikšanai atalgojumā 5 PR gadā kopā vidēji tiek izlietoti 1 326 000 *euro*, rēķinot, ka vidēji katrā PR nodarbināti darbinieki uz 10,2 slodzēm (kopā PR 51 slodze) ar vidējo aptuveno atalgojumu 26 000 *euro* gadā. Viena darbinieka uzturēšanas un atalgojuma izmaksu aprēķinu skatīt 4.tabulā¹⁶.

No atlikušā finansējuma - 599 662 *euro* tiek realizēti pasākumi saimnieciskās darbības veikšanai remigrantiem (400 000 *euro* apmērā). Atlikušais finansējums - 199 662 *euro* tiek novirzīts saimnieciskās darbības veicināšanas pasākumiem, pabeigto projektu uzturēšanai, brīvprātīgām iniciatīvām u.c. pasākumiem, ko veic PR.

4.tabula. Vidējās 1 darbinieka uzturēšanas un atalgojuma izmaksas

Uzturēšana		
	Gadā (<i>euro</i>)	Mēnesī (<i>euro</i>)
Telpu noma	19 006,68	1 583,89
Komunālie pakalpojumi (elektrība, ūdens u.t.t)	4 398,08	366,51
Dzeramais ūdens	925,26	77,11
Sakari (Tet, Tele2)	5 085,66	423,81
Telpu uzkopšana	5 658,50	471,54
Pamatlīdzekļu amortizācija	6 857,94	571,50
Datorprogrammas un licences amortizācija	1 162,19	96,85

¹⁶ vidējie aprēķini Zemgales PR

Degviela	1 153,13	96,09
Iestādes auto noma	3 963,96	330,33
Kanceleja	1 620,38	135,03
Saimniecības preces	639,99	53,33
Semināri un ceļa izdevumi 1 reizi gadā (plānotie)	1 568,00	56,00
	50 471,77	4 261,99
Darbinieku skaits (vidēji)	28	28
uz 1 darbinieku:	1 802,56	152,21
Atalgojums		
Darbinieka (viena) algas izmaksas	Gadā (euro)	Mēnesī (euro)
Alga	15288,00	1274,00
VSAOI darba devēja	3682,88	306,91
Veselības apdrošināšana	2508,00	209,00
Piemaksa par papildus darbu 10% (t.sk. VSAOI d.d.)	1897,09	158,09
Prēmija 30% (t.sk. VSAOI d.d.)	474,27	39,52
Darbinieka atalgojums:	23 850,24	1 987,52
Kopā uzturēšanas izmaksas un atalgojums vienam darbiniekam:	25 652,80	2 137,73

Papildus nepieciešamais finansējums

Lai varētu nodrošināt Administratīvo reģionu pilnvērtīgu darbību, ņemot vērā tiem paredzētās papildus kompetences, būs nepieciešams papildus finansējums. Finansējuma noteikšanā tiek apskatīti 3 varianti (skatīt 5.tabulu):

1.variants: optimālā kapacitāte funkciju nodrošināšanai, t.sk. katrā reģionā nodrošinot pietiekamu darbinieku skaitu plānoto kompetenču īstenošanai, t.sk. a) administratīvajiem resursiem (iestādes vadītājs, administrators, jurists, grāmatvedis, sabiedriskās attiecības) plānojot 5 slodzes ar finansējumu 130 000 *euro* apmērā gadā b) funkcionālajiem resursiem (teritorijas attīstības plānošana, sabiedriskais transports, uzņēmējdarbības veicināšana, izglītība, sociālā palīdzība, civilā aizsardzība, kultūras pieminekļi) plānojot 20 slodzes ar finansējumu 520 000 *euro* apmērā gadā. Kopā viena reģiona darbībai gadā būtu nepieciešams 650 000 *euro* gadā, attiecīgi 5 reģioniem – 3 250 000 *euro* gadā, t.sk. papildus nepieciešams valsts budžeta finansējums 1 924 000 *euro* gadā.

2.variants: minimālā kapacitāte funkciju nodrošināšanai, t.sk. a) administratīvajiem resursiem (iestādes vadītājs, administrators, jurists, grāmatvedis, sabiedriskās attiecības) plānojot 5 slodzes ar

finansējumu 130 000 *euro* apmērā gadā b) funkcionālajiem resursiem (teritorijas attīstības plānošana, sabiedriskais transports, uzņēmējdarbības veicināšana, izglītība, sociālā palīdzība, civilā aizsardzība, kultūras pieminekļi) plānojot 10 slodzes, nesamazinot kompetenci, bet plānotajiem uzdevumiem paredzot mazāku slodžu skaitu, ar finansējumu 260 000 *euro* apmērā gadā. Kopā viena reģiona darbībai gadā būtu nepieciešams 390 000 *euro* gadā, attiecīgi 5 reģioniem – 1 950 000 *euro* gadā – papildus nepieciešams 624 000 *euro* gadā.

3.variants: **samazinot valsts finansēto funkciju klāstu un ar ierobežotiem resursiem pildot uzdevumus**, t.sk. a) administratīvajiem resursiem (iestādes vadītājs, administrators, jurists, grāmatvedis, sabiedriskās attiecības) plānojot 5 slodzes ar finansējumu 130 000 *euro* apmērā gadā b) funkcionālajiem resursiem (teritorijas attīstības plānošana, sabiedriskais transports, uzņēmējdarbības veicināšana,) plānojot 5 slodzes ar finansējumu 130 000 *euro* apmērā gadā. Kopā viena reģiona darbībai gadā būtu nepieciešams 260 000 *euro* gadā, attiecīgi 5 reģioniem – 1 300 000 *euro* gadā. Šajā variantā nav nepieciešams papildus finansējums.

5.tabula. Iespējamie nepieciešamā finansējuma varianti

Iespējamie varianti	Slodzes kopā 5 reģionos (skaits)	Esošais 5 PR		Papildus nepieciešams 5 reģioniem no VB	
		Slodzes (skaits)	Kopā finansējums (<i>euro</i>)	Slodzes (skaits)	Kopā finansējums (<i>euro</i>)
1. variants - optimālais	125	51	1 326 000	74	1 924 000
2. variants - minimālais	75	51	1 326 000	24	624 000
3. variants - valsts finansēto funkciju klāsta samazināšana un resursu ierobežošana	50	51	1 326 000	-	-

*Aprēķinā ir izmantotas provizorisks vienas slodzes atalgojuma un uzturēšanas izmaksas, t.i., 26 tūkst. *euro*/ gadā apmērā.

Apskatot iespējamās variantus, lai nodrošinātu kvalitatīvu funkciju izpildi, konceptuālais ziņojums piedāvā izvēlēties optimālo variantu, attiecīgi paredzot finansējumu 5 reģioniem – 3 250 000 *euro*/gadā, t.sk. papildus nepieciešams valsts budžeta finansējums 1 924 000 *euro* gadā.

Kā iespējamie finansēšanas avoti, tiek apskatīti šādi varianti:

1.variants: prioritārais pasākums par papildus valsts budžetu. PR pašlaik piešķiramais valsts budžeta finansējums 1 926 662 *euro* gadā un papildus finansējuma piesaiste 1 924 000 *euro* gadā, 2021.gada MK rīkojumā "Par likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2022., 2023. un 2024.gadam" un likumprojekta "Par valsts budžetu 2022.gadam" sagatavošanas grafiku" noteiktajā termiņā izstrādājot un Finanšu ministrijā un Pārresoru koordinācijas centrā iesniedzot prioritāro pasākumu administratīvo reģionu kapacitātes stiprināšanai;

2.variants: vidēja termiņa budžeta ietvarā 2024., 2025. un 2026.gadam novirzīt 0,15% IIN no reģiona pašvaldībām plānotā. Alternatīvs finansējuma avots administratīvo reģionu darbības nodrošināšanai ir pašlaik piešķiramais valsts budžeta finansējums 1 926 662 *euro* gadā un 0,15 % IIN no reģiona pašvaldībām atvēlētās daļas pēdējos 3 gados (2018., 2019., 2020.g.), t.i., vidēji uz 5 reģioniem 2 087 297 *euro* gadā.

Administratīvo reģionu mērķis ir veidot valsts un pašvaldību iestādi, tad būtiski paredzēt lielāku pašvaldību līdzdalību. Tā kā no valsts piedalīsies ar atbalsta pasākumiem, kuri tiks plānoti reģionāli, tad būtiski pašvaldībām nodrošināt finansējumu šo pasākumu reģionālai plānošanai. Līdz ar to konceptuālais ziņojums "Par administratīvo reģionu izveidi" paredz papildu esošajam valsts budžeta finansējumam piesaistīt alternatīvu finansējuma avotu administratīvo reģionu darbības nodrošināšanai ir 0,15% IIN no reģiona pašvaldībām atvēlētās daļas pēdējos 3 gados¹⁷. Vienlaikus tas neizslēdz pašvaldību iespējas piedalīties ar lielāku savu finansējumu, t.sk. reģiona attīstībai būtisku iniciatīvu īstenošanai.

Šobrīd PR grāmatvedības pārskatus konsolidē VARAM savā resorā. Līdz ar administratīvo reģionu izveidi, būs jārisina to budžeta plānošanas un grāmatvedības uzskaites jautājumi. Tāpat šobrīd likumā par valsts budžetu kārtējam gadam ir paredzēti transferti atvasinātām publiskām personām, gan VARAM budžetā, gan SM budžetā, LM budžetā. Turpmāk atkarībā no izvēlēta iestādes statusa, likumā par valsts budžetu kārtējam gadam būs jāmaina arī finansējuma atspoguļošana administratīvajiem reģioniem.

Vienlaikus līdz ar administratīvo reģionu funkcionālo kapacitātes būtu nepieciešams stiprināt VARAM kapacitāti, nodrošinot administratīvo reģionu darbības metodisko vadību un reģionālās attīstības jautājumu koordinācijā jauno reģionu formātā.

¹⁷ Pašvaldībām pieejamais IIN vidēji 2018-2020.gadam ir 1,39 miljardi *euro*. Vienlaikus, nosakot administratīvajiem reģioniem novirzāmo IIN procentuālo īpatsvaru no reģiona pašvaldībām atvēlētās daļas pēdējos 3 gados, būtu jāņem vērā IIN sadalījums starp valsti un pašvaldībām.

VI. NUTS 2 ROBEŽAS

6.1. Esošais NUTS dalījums un tā pielietojums

Reģionālā statistika ir ES statistikas sistēmas pamats, kā arī pamats reģionālo indikatoru noteikšanai. Tās struktūra tika izveidota 20. gs. 70. gadu sākumā, pamatojoties uz sarunām starp dalībvalstu nacionālajām statistikas iestādēm un Eurostat jeb ES Statistikas biroju. Statistikas lietotāji tika norādījuši, ka aizvien aktuālāka kļūst vajadzība datus saskaņot Savienības līmenī, lai būtu pieejami visā ES salīdzināmi dati. Lai veicinātu saskaņotas reģionālās statistikas vākšanu, nosūtīšanu un publicēšanu, ES ir izveidojusi NUTS jeb klasificēšanas sistēmu. NUTS klasifikācija nosaka dalībvalstu ekonomiskās teritorijas iedalījumu, kas ietver arī to ārpusreģionālo¹⁸ teritoriju. NUTS klasifikācija ir hierarhiska, tā katru dalībvalsti iedala trijos līmeņos – NUTS 1, NUTS 2 un NUTS 3. Otrais un trešais līmenis attiecīgi ir pirmā un otrā līmeņa apakšvienības. Teritoriālo vienību definīcija ir balstīta uz administratīvi teritoriālajām vienībām, kādas pastāv dalībvalstīs.

Lai reģionālo statistiku varētu salīdzināt, arī ģeogrāfiskajām zonām ir jābūt salīdzināmām pēc iedzīvotāju skaita. Jāņem vērā arī pašreizējā politiskā, administratīvā un institucionālā situācija. To, kurā NUTS līmenī attiecīgā administratīvā vienība ietilpst, nosaka, pamatojoties uz demogrāfiskajām robežvērtībām (iedzīvotāju skaitu):

Līmenis	Minimālā vērtība	Maksimālā vērtība
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Ja dalībvalstī nepastāv noteiktam klasifikācijas līmenim atbilstīga pietiekami liela administratīvā vienība, tad šo līmeni izveido, apvienojot pietiekami daudzas mazāka izmēra un blakusesošās administratīvās vienības. Šādas apvienotās vienības dēvē par “neadministratīvajām vienībām”. Vajadzības gadījumā neadministratīvajām vienībām ir jābūt noteiktam ekonomiskam, sociālam, vēsturiskam, kultūras, ģeogrāfiskam vai vides pamatojumam.

ES dalībvalstis var lemt par NUTS klasifikācijas grozījumiem, kurus var pieņemt kalendārā gada otrajā pusē un ne biežāk kā ik pēc trim gadiem. Vienlaikus, ja kādas dalībvalsts administratīvi teritoriālais iedalījums būtiski mainās, grozījumus var pieņemt arī īsākos intervālos. Dalībvalstīm ir jāinformē Eiropas Komisija par jebkādam administratīvo teritoriju robežu izmaiņām vai citām izmaiņām, kas var ietekmēt NUTS klasifikāciju (piemēram, ja tiek mainīti komponenti, kas var ietekmēt NUTS 3 līmeņa robežvērtības). Izmaiņas nelielās administratīvajās vienībās maina NUTS klasifikāciju, ja tās ietver iedzīvotāju skaita izmaiņas, kas pārsniedz 1% attiecīgajās NUTS 3 teritoriālajās vienībās. Attiecībā uz dalībvalstu neadministratīvajām vienībām NUTS klasifikācijas izmaiņas var veikt tad, ja šīs izmaiņas (iedzīvotāju skaita ziņā) samazina standartnovirzi no ES teritoriālo vienību kopuma¹⁹.

Saskaņā ar MK 2004. gada 28. aprīļa rīkojumu Nr.271 “Par Latvijas Republikas statistiskajiem reģioniem un tajos ietilpstošajām administratīvajām vienībām”, Latvijā noteikts šāds NUTS piemērojums Latvijas administratīvi teritoriālajam iedalījumam:

- NUTS 1 līmenis – visa Latvija kā viens NUTS 1 reģions;

¹⁸ Ārpusreģionālā teritorija sastāv no ekonomiskās teritorijas daļām, kas nevar tikt pievienotas noteiktam reģionam – gaisa telpa, teritoriālie ūdeņi un kontinentālais plato, teritoriālie anklāvi (vēstniecības, konsulāti un militārās bāzes), izrakteņu atradnes, kuras ir starptautiskajos ūdeņos un kuras ekspluatē attiecīgajā teritorijā bāzētas struktūras.

¹⁹ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lv/sheet/99/kopeja-statistiski-teritorialo-vienibu-klasifikacija-nuts->

- *NUTS* 2 līmenis – visa Latvija kā viens *NUTS* 2 reģions;
- *NUTS* 3 līmenis – Latvija sadalīta sešos statistiskajos reģionos (piecu PR robežas, un Rīgas PR sadalīts Rīgas statistiskajā reģionā (Rīgas pilsēta) un Pierīgas statistiskajā reģionā (Rīgas PR bez Rīgas pilsētas)) (sk. 2. attēlu).

2. attēls. Esošais *NUTS* 3 iedalījums

Latvijā seši statistiskie reģioni tika izveidoti, balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Regulu (EK) Nr. [1059/2003](#) par *NUTS* izveidi (Parlamenta un Padomes regula Nr. [1059/2003](#)) un tajā ietvertajiem pamatprincipiem. Šī regula ir tieši attiecināma uz visām ES dalībvalstīm, un no 2004. gada 1. maija tā ir saistoša arī Latvijai. Šī hierarhiskā trīs līmeņu klasifikācija veidota, lai nodrošinātu teritoriālo vienību vienotu iedalījumu ES reģionālās statistikas mērķiem.

***NUTS* un ES fondi**

NUTS klasifikācija ir nozīmīga arī ES fondu plānošanā, jo *NUTS* nomenklatūra tiek izmantota ES reģionālās politikas strukturēšanā, nosakot reģionus, kas kvalificējas ES struktūrfondu atbalstam. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr.1303/2013 (2013. gada 17. decembris) 90. panta 2. punktu resursus mērķim “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā piešķir par šādām *NUTS* 2 līmeņa reģionu kategorijām:

- a) *mazāk attīstīti reģioni*, kuros IKP uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 75% no vidējā IKP ES–27 valstīs;
- b) *pārejas reģioni*, kuros IKP uz vienu iedzīvotāju ir no 75% līdz 90% no vidējā IKP ES–27 valstīs;
- c) *vairāk attīstīti reģioni*, kuros IKP uz vienu iedzīvotāju ir augstāks nekā 90% no vidējā IKP ES–27 valstīs.

ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, kā arī ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodā visa Latvijas teritorija tiek skatīta kā viens *NUTS* 2 reģions, kas kvalificējas *mazāk attīstīta reģiona* statusam un līdz ar to Latvijai ir pieejama maksimālā atbalsta likme ES fondos. Saskaņā ar *Eurostat* datiem, 2019. gada Latvijas IKP uz vienu iedzīvotāju veidoja 69% no ES–27 valstu vidējā rādītāja; salīdzinoši – 2010. gadā tas bija 53%. **Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam tiek prognozēts, ka jau 2024. gadā Latvijas IKP uz 1 iedzīvotāju varētu sasniegt**

75% no ES–27 vidējās vērtības²⁰. Šāda attīstības scenārija gadījumā Latvija kā viens līdzšinējais *NUTS* 2 reģions varētu jau tuvākajos gados klasificēties kā pārejas reģions, kas nozīmētu potenciālās Kohēzijas politikas aploksnes samazinājumu ES 2028.–2034. gada daudzgadu budžeta ietvaros.

Tādēļ, ņemot vērā ievērojamās reģionālās attīstības un sociālekonomiskās atšķirības starp Latvijas reģioniem, kuras pašreiz izmantotais vidējais Latvijas IKP rādītājs ES mērogā atspoguļo nepietiekami, ir nepieciešams pārskatīt esošo *NUTS* dalījumu. Tas būtu viens no veidiem līdzsvarotas reģionālās un teritoriju attīstības veicināšanai.

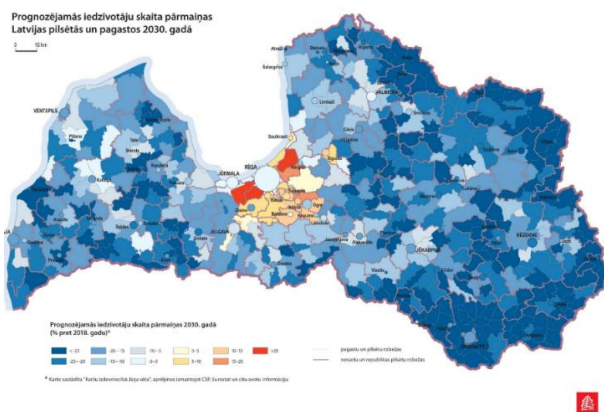
Līdz ar to nepieciešams izvērtēt iespēju sadalīt Latviju divos *NUTS* 2 reģionos – potenciāli Rīgas reģionā un pārējā Latvijā jeb vienā Rietumlatvijas un Austrumlatvijas reģionā. Ņemot vērā IKP atšķirības starp Rīgu un pārējo Latviju, Rietumlatvijas un Austrumlatvijas reģions, kurā ietilptu Latvijas teritorija, neskatot Rīgas reģionu, potenciāli kvalificētos kā *mazāk attīstītais* reģions, tādējādi nodrošinot lielākas atbalsta iespējas no Kohēzijas politikas. Vienlaikus *NUTS* 2 Rīgas reģions potenciāli atbilstu **pārejas reģiona vai vairāk attīstītā reģiona** statusam, saņemot mazāku atbalstu no Kohēzijas politikas.

***NUTS* un teritoriju attīstības plānošana**

Administratīvajiem reģioniem plānots piemērot *NUTS* 3 robežas. Vienlaikus, ņemot vērā Rīgas apkārtnes straujo attīstību un *NUTS* 2 ietekmi uz ES fondu plānošanu, nepieciešams aktualizēt *NUTS* 2 iedalījumu. Aktuāls *NUTS* 2 dalījums būtu viens no veidiem līdzsvarotas reģionālās un teritoriju attīstības veicināšanai.

NUTS dalījuma pārskatīšanu nosaka arī deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā MK iecerēto darbību 231. punkts: “izvērtēsim Latvijas teritorijas iedalījumu iespējamo maiņu statistiski teritoriālo vienību klasifikācijā, lai radītu priekšnoteikumus vienmērīgākai Latvijas reģionu attīstībai”.²¹

Rīgas pilsētas apkārtnē jeb bijušais Rīgas rajons būtiski atšķiras no pārējās Latvijas – tajā ir augstākā ekonomiskā attīstība, kā pozitīvas demogrāfiskās prognozes, kas lielā mērā ir saistītas ar Rīgas ekonomisko ietekmi un darba iespējām. Arī prognoze 2030. gadam liecina, ka iedzīvotāju skaits daudzās teritorijās turpinās ievērojami samazināties un viena reģiona ietvaros ievērojami atšķirties, izņemot Rīgas tuvāko apkārtni.

3. attēls. Prognozējamās iedzīvotāju skaita izmaiņas Latvijas pilsētās un pagastos 2030. gadā (SIA “Karšu izdevniecība Jāņa sēta”, sagatavots pēc VARAM pasūtījuma dalībai reģionālajos semināros Reģionālo politikas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam izstrādes ietvaros)

²⁰ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam. Stratēģisko mērķu indikatori [44], 13. lpp.. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

²¹ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, 24. lpp. 231. punkts. Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf

Rīga kā nozīmīgākais valsts attīstības centrs un galvaspilsēta nodrošina darbavietas un pakalpojumu sniegšanu ne tikai saviem iedzīvotājiem (Rīgas pilsētā strādā 84% pašvaldības darbspējas vecuma iedzīvotāju), bet arī būtiskai daļai kaimiņu pašvaldību iedzīvotāju. Piemēram, Rīgas pilsētā strādā 63% Ropažu novada pašvaldības iedzīvotāju, 61% Ādažu novada un Salaspils novada pašvaldību iedzīvotāju. Tāpat strādāt uz Rīgas pilsētu ikdienā dodas vairāk nekā 50% Ķekavas novada, Mārupes novada, Jūrmalas pilsētas, Saulkrastu novada un Olaines novada iedzīvotāju.²²

Ņemot vērā iepriekš minēto, lai radītu priekšnoteikumus vienmērīgākai Latvijas reģionu attīstībai, **viens no iespējamajiem risinājumiem ir esošo Rīgas un Pierīgas statistisko reģionu apvienošana vienā reģionā**, kas būtu kā atsevišķs *NUTS 2* reģions.

NUTS dalījums ietekmē ne tikai Latvijas, bet arī visas ES reģionālo politiku, kuras uzdevums ir palīdzēt ikvienam reģionam pilnīgi izmantot savu potenciālu, palielinot konkurētspēju un paaugstinot dzīves līmeni nabadzīgākajos reģionos, tādējādi tuvinot to ES vidējam līmenim. Līdz ar to *NUTS 2* dalījums ir svarīgs, lai veicinātu ieguldījumus reģionos ar zemāku ekonomisko aktivitāti un sliktāku sociālekonomisko situāciju. Lielāka ieguldījumu koncentrācija mazāk attīstītajos reģionos var uzlabot reģionu sasniedzamību, sekmēt inovāciju un uzņēmējdarbības attīstību, kā arī veicināt darbavietu radīšanu. Vienlaikus tādā veidā iespējams mazināt reģionālās attīstības atšķirības, kas var izpausties kā augstāks bezdarba līmenis vai neatbilstīga infrastruktūra. *NUTS 2* dalījuma Latvijā izmaiņu mērķis ir padarīt reģionus konkurētspējīgākus un veicināt ekonomisko izaugsmi mazāk attīstītajos reģionos, radot tiem papildu iespējas attīstībai caur ES reģionālās politikas instrumentiem.

6.2. Izmaiņas un risinājumi *NUTS 2* dalījumam

NUTS 2 klasifikācija, kā jau minēts konceptuālā ziņojuma 6.1. apakšnodaļā, ir nozīmīga arī ES struktūrfondu plānošanā un reģionālās politikas strukturēšanā. Ja Latvija vēlētos grozīt *NUTS 2* dalījumu, grozījumi varētu ietekmēt ES fondu 2028.–2034. gada plānošanas periodu, kad aprēķinu veikšanai varētu tikt izmantoti dati par periodu no 2021. līdz 2023. gadam.

Ja tiktu pieņemts lēmums Latvijā izveidot divus *NUTS 2* reģionus (piemēram, Rīgas reģions un Rietumlatvijas un Austrumlatvijas reģions), tad atkarībā no potenciālajā *NUTS 2* Rīgas reģionā iekļautajām teritorijām, pie esošajiem nosacījumiem tas atbilstu jau *pārejas reģiona* vai *vairāk attīstītā reģiona* statusam. Savukārt Rietumlatvijas un Austrumlatvijas reģions jeb pārējā Latvijas teritorija atbilstu *mazāk attīstīta reģiona* statusam, kas nozīmētu maksimālo atbalsta likmi ES fondos. Iespējamie varianti *NUTS 2* līmeņa reģioniem (ņemot vērā jauno administratīvi teritoriālo iedalījumu un iedzīvotāju skaitu pašvaldībās):

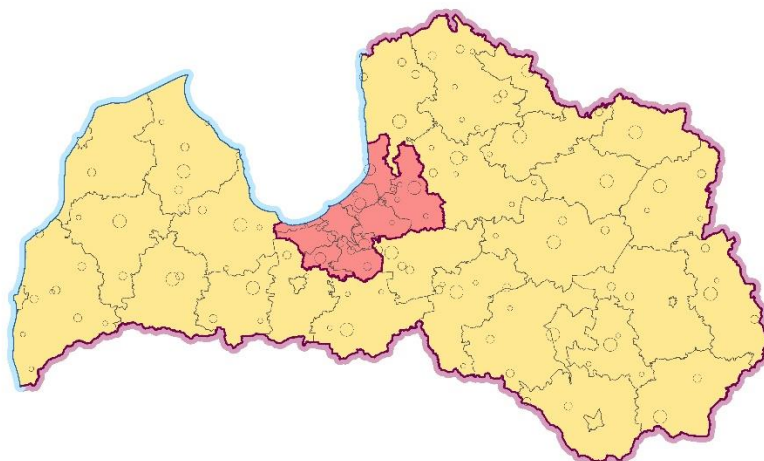
1. **variants** – paliek spēkā esošais modelis (visa Latvija kā viens *NUTS 2* reģions) (sk. 4. attēlu);

4. attēls. Plānotais *NUTS 2* iedalījuma 1. variants

²² Aprēķini veikti, izmantojot VSAA datus par darba devēja un darbaņēmēja reģistrēto atrašanās vietu, ņemot vērā jauno administratīvi teritoriālo iedalījumu – *aprēķins veikts dalot pašvaldībā reģistrēto darba devēju (uzņēmēju) nodarbināto pašvaldības iedzīvotāju skaitu (darbinieku) ar pašvaldībā reģistrēto kopējo darbaņēmēju (darbinieku) skaitu*.

2. *variants* – divi *NUTS* 2 reģioni, kur viens *NUTS* 2 reģions – Rīgas reģions (sacrīt ar *Rīgas rajona robežām*), bet otrs *NUTS* 2 reģions – Rietumlatvijas un Austrumlatvijas reģions (pārējā Latvijas teritorijas) (sk. 5. attēlu).

5. attēls. Plānotais *NUTS* 2 iedalījuma 2. variants

Atšķirības starp piedāvātajiem *NUTS* 2 reģionu variantiem pašvaldību skaita un iedzīvotāju skaita ziņā norādītas 6. tabulā.

6. tabula. Iespējamie *NUTS* 2 līmeņa reģionu varianti

	Pašvaldību skaits	Iedzīvotāju skaits
	<i>1. variants</i>	
Visa Latvija	42	1 919 968
	<i>2. variants</i>	
Rīgas reģions	10	874 784
Rietumlatvijas un Austrumlatvijas reģions (pārējā Latvijas teritorija)	32	1 045 184

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam tiek prognozēts, ka jau 2024. gadā Latvijas IKP uz vienu iedzīvotāju varētu sasniegt 75% no ES–27 vidējās vērtības²³. Šāda attīstības scenārija gadījumā Latvija kā viens līdzšinējais *NUTS* 2 reģions varētu jau tuvākajos gados klasificēties kā pārejas reģions, kas nozīmētu potenciālās kohēzijas politikas aploksnes samazinājumu ES 2028.–2034. gada daudzgadu budžeta ietvaros.

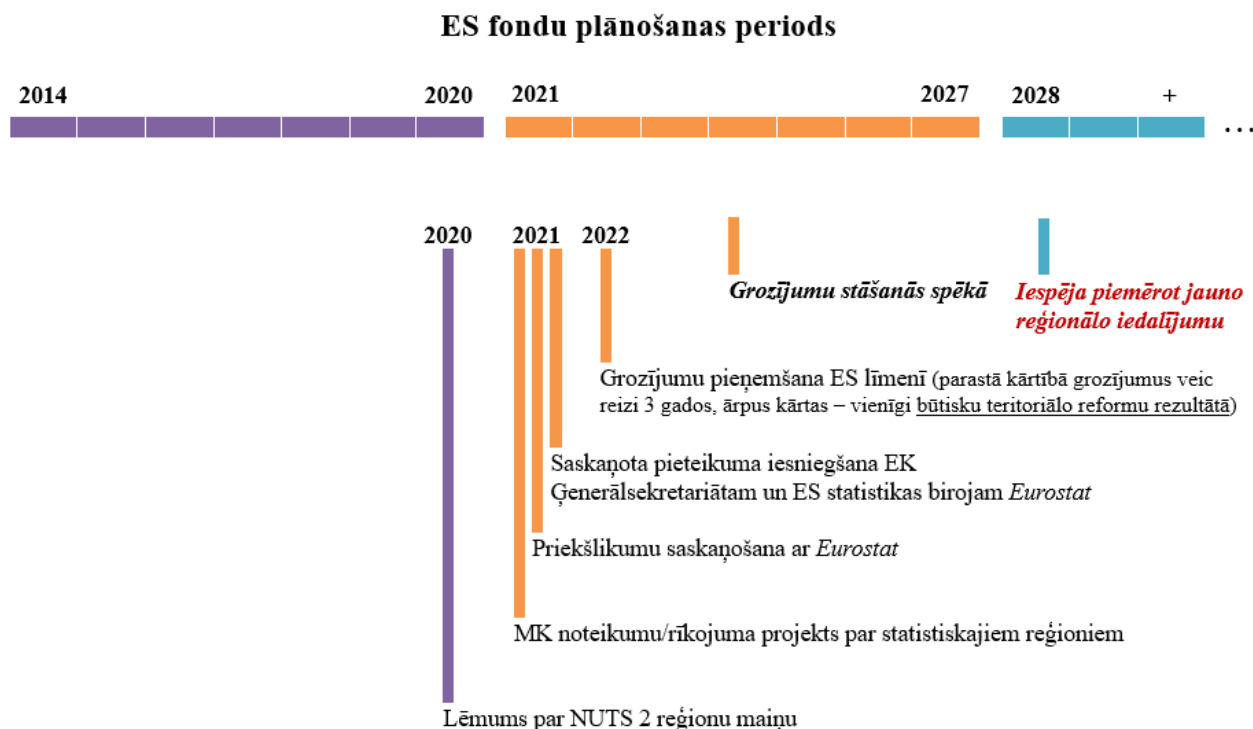
²³ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam. Stratēģisko mērķu indikatori [44], 13. lpp.. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

Savukārt izveidojot atsevišķu Rīgas *NUTS* 2 reģionu, tas atbilstu *pārejas reģiona* vai *vairāk attīstītā reģiona* statusam, un tad atbilstoši ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda regulējumam ES fondu maksimālās atbalsta likmes Rīgas reģionam samazinātos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, *NUTS* 2 līmeņa iedalījuma variantu ietekmes uz reģionālās attīstības tendencēm izvērtēšanai nepieciešams veikt padziļinātu analīzi par ES fondu atbalsta reģionu sadalījumu, kā arī vērtēt, kā *NUTS* klasifikācijas izmaiņas varētu ietekmēt kopējo pieejamo ES fondu finansējuma apjomu Latvijas teritorijai plānošanas periodā pēc 2027. gada.

6.3. Laika grafiks *NUTS* dalījuma izmaiņām

Konceptuālā ziņojuma 6.2. apakšnodaļā minēts, ka, ja Latvija vēlētos grozīt *NUTS* 2 dalījumu, grozījumi varētu ietekmēt ES fondu 2028.–2034. gada plānošanas periodu, kad aprēķinu veikšanai varētu tikt izmantoti dati par periodu no 2021.–2023. gadam (provizorisko laika grafiku sk. 6. attēlā).

6. attēls. Provizoriskais laika grafiks *NUTS* dalījuma izmaiņām

VII. TURPMĀKĀ RĪCĪBA

1. Līdz 2021.gada 1.janvārim VARAM iesniegt MK likumprojektu par Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Vidzemes un Latgales administratīviem reģioniem, paredzot ziņojumā piedāvātā pārvaldes modeļa 2.varianta īstenošanu (valsts un pašvaldību izveidota iestāde) un finansējuma piesaisti atbilstoši 2.variantam (pašlaik piešķiramais valsts budžeta finansējums 1 926 662 *euro* gadā un 0,15% IIN no reģiona pašvaldībām atvēlētās daļas pēdējos trīs gados).
2. Līdz 2021.gada 1.janvārim EM sagatavot grozījumus MK 2004. gada 28. aprīļa rīkojumā Nr.271 “Par Latvijas Republikas statistiskajiem reģioniem un tajos ietilpstošajām administratīvajām vienībām”, atbilstoši *NUTS* dalījuma izmaiņu 2.variantam.

Ministru prezidents

Arturs Krišjānis Kariņš

Iesniedzējs:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

Juris Pūce

Vīza:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretārs

Edvīns Balševics

Jurča, 67026981

veronika.jurca@varam.gov.lv

Melnalksnis, 66016768

davis.melnalksnis@varam.gov.lv